indiſpoſitionem; vel anima, non eſt utile omnibus hominibus quotidie ad hoc Sacramentum accedere: ſed quotieſcumque ſe ad illud homo invenerit preparatum.

Et in Reſponſione ad tertium: Reverentia (inquit) hujus Sacramenti habet timorem amori conjunctum: unde timor reverentiæ ad Deum, dicitur timor filialis: ex amore enim provocatur deſiderium ſumendi, ex timore autem conſurgit humilitas reverendi: & ideo utrumque pertinet ad reverentiam hujus Sacramenti, & quod quotidie ſumatur, & quod aliquando abſtineatur: Amor tamen, & ſpes, ad quæ ſemper Scriptura nos provocat, præferuntur timori. Unde cum Petrus dixiſſet, Exi a me, Domine, quia homo peccator ſum: reſpondit Jeſus: noli timere.

Et in 4. Sententiarum, Diſt. 12. q. 2. art. 1. Quæſtiunc. 1. In hoc Sacramento, inquit, duo requiruntur ex parte recipientis ſcilicet deſiderium conjunctionis ad Chriſtum, quod facit amor; & reverentia Sacramenti, quæ ad donum timoris pertinet: primum autem incitat ad frequentationem hujus Sacramenti quotidianam, ſed ſecundum retrahit: unde ſi aliquis experimentaliter cognoſceret ex quotidiana ſumptione fervorem amoris augeri, & reverentiam non minui, talis deberet quotidie communicare. Si autem ſentiret per quotidianam frequentationem reverentiam minui, & fervorem non multum augeri, talis deberet interdum abſtinere, ut cum majori reverentia, & devotione poſtmodum accederet. Unde quantum ad hoc unuſquiſque relinquendus eſt judicio ſuo.

Et Art. 2. Quæſtiunc. 3. Si autem hæc duo ad invicem comparemus, adhuc invenitur prævalere ſumptio Sacramenti abſtinentiæ a Sacramento, tum ratione effectus Sacramenti, tum ratione præparationis, quantulacumque ſit; ut etiam rationem virtutis elicientis actum: quia ſumere videtur eſſe caritatis, in qua radix meriti conſiſtit; abſtinere autem timoris: amor autem timori prævalet. Et in Reſponſione ad ſecundam objectionem: In hoc (inquit) maxime eſt gloria Dei, & bonitas, quod ſe creaturis pro earum captu communicat: unde magis videtur ad Dei gloriam pertinere, quod aliquis ad Communionem accedat, quam quod abſtineat.

De frequenti Communione, & rationibus ad illam moventibus, legatur & piiſſimus Spiritalis Vitæ Magiſter Joannes Taulerus, Sermonibus 1. & 2. in Dominica 7. poſt Octavam Trinitatis.

CONSECTARIA PRAXIM SPECTANTIA.

REGULA PRIMA.

Frequens communio quibus permittenda.

1. Frequens Communio non eſt iis permittenda, qui vel in peccata mortalia ſæpe labuntur, vel ab affectu venialium peccatorum non ſunt liberi, & immunes.

Id colligitur ex cap. Quotidie, Diſt. 2. De Conſecratione, quod ex libro Gennadii De Eccleſiaſticis Dogmatibus, cap. 22. excerptum eſt, cujus hæc ſunt verba: Quotidie Euchariſtiæ Communionem percipere, nec laudo, nec vitupero: omnibus tamen Dominicis diebus communicandum ſuadeo & hortor: ſi tamen mens ſine affectu peccandi ſit. Nam habentem adhuc voluntatem peccandi, gravari magis dico Euchariſtiæ perceptione quam purificari. Et ideo quamvis quis peccato mordeatur, peccandi non habeat de cetero voluntatem, & communicaturus ſatisfaciat lacrymis, & orationibus; & confidens de Domini miſeratione, qui peccata piæ confeſſioni donare conſuevit accedat ad Euchariſtiam intrepidus, & ſecurus: ſed hoc de illo dico, quem capitalia, & mortalia peccata non gravant: nam quem mortalia crimina poſt Baptiſmum commiſſa premunt, hortor prius publica pœnitentia ſatisfacere, & ita Sacerdotis judicio reconciliatum communioni ſociari, ſi vult non ad judicium, & condemnationem ſui Euchariſtiam percipere.

Jer. 2. 15. Confirmatur ex S. Iſidoro Lib. 1. Sentent. c. 24. Qui ſcelerate vivunt in Eccleſia (inquit) & communicare non deſinunt, putantes ſe tali Communione mundari: diſcant nihil ad emundationem ſibi proficere, dicente Propheta: Quid eſt, quod dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa? Numquid carnes Sanctæ auferent a te malitias tuas?

Frequens communio quibus permittenda.

Quod ſpectat alteram partem Regulæ; aliud eſt veniale peccatum, aliud ejus affectum non habere. Abſque veniali peccato ne ipſi quidem viri juſti, & perfecti vivunt; ſed abſque peccati venialis affectu eſſe poſſunt, & plerique felicem illum ſtatum attigerunt, dum ipſis ex animo diſplicent quotidiana illa fragilitatis humanæ peccata; dum illa pro virili cavent, atque emendare nituntur; dum ex iis humiliores, & ferventiores evadunt, quia dolent de ſuperbia naturæ corruptæ veluti congenita, & de concupiſcentiæ motibus non regnantibus quidem in mortali illorum corpore, ſed tamen tumultum moventibus, & caritatis fervorem minuentibus, cordiſque ſabbatum turbantibus, dum ad Deum jugiter ingemiſcunt, & per gratiam Domini noſtri Jeſu Chriſti liberari ſupplices poſtulant; dum peccato, & mundo mortui, non ſibi ipſis vivunt, ſed Chriſto, & quotidie proficere ſatagunt de virtute in virtutem, novos ex iterata ſæpius Communione ſpirituales fructus referentes. His dumtaxat frequens Communio permittenda eſt, ut ſcilicet, vel ſingulis diebus, aut pluries in hebdomada, aut ſingulis etiam Dominicis Euchariſtiam ſumant; alioqui parum fructuoſa eſt Communio frequens, valdeque timendum eſt, ne Deus hujuſmodi hominibus non quidem indigne omnino, ſed otioſe, & inutiliter (ut ita loquamur) Corpus Chriſti ſumentibus, gratiam ſuam tandem ſubtrahat potius quam augeat. Ut enim ait S. Baſilius L. 1. De Baptiſmo, cap. 3. Qui edit, ac bibit in memoriam indelebilem ejus, qui pro nobis mortuus eſt, ac reſurrexit, Jeſu Chriſti Domini noſtri, rationem vero memoriæ, obedientiæque Dominicæ ad mortem uſque, juxta doctrinam Apoſtoli non adimplet, qui dicit: Conſtringit enim nos caritas Dei; judicantes hoc, quod ſi unus pro omnibus eſt mortuus, omnes itaque mortuos eſſe. (Quod in baptiſmate profeſſi ſumus.) Et pro omnibus mortuus eſt, ut qui vivunt, jam non amplius ſibi ipſis vivant, ſed ei, qui pro ipſis mortuus eſt, ac reſurrexit: Nihil habet utilitatis, juxta ſententiam Domini dicentis; Caro non prodeſt quidquam. Accerſit autem ſibi ipſi, qui talis eſt, judicium quoque; dicente Apoſtolo: Qui edit, ac bibit indigne, judicium ſibi manducat, & bibit, non dijudicans Corpus Domini. Non enim terribile tantum judicium habet, qui in carnis, & ſpiritus inquinamento ad Sancta accedit indigne: accedens vero reus fit Corporis, ac Sanguinis Domini, ſed & otioſe, & inutiliter edens, ac bibens, in eo quod non per memoriam ejus, qui pro nobis eſt mortuus, & excitatus, videlicet Jeſu Chriſti Domini noſtri, cuſtodit illud Apoſtoli, quod dictum eſt ſupra. Nam veluti ſine conſcientia, & inutiliter tantum, ac tale bonum irritum facit: & ſicut abſque gratiarum actione accedens ad tale Myſterium, judicium habet ſegnitiei; cum Dominus nec eos innoxios eſſe ſinat, qui verbum aliquod otioſum proferunt, & vehementius quoque otioſitatis judicium declarat in eo, qui talentum acceptum in otio, & deſidia integrum ſervaverat: Apoſtolus vero tradiderit nobis, quod & is, qui bonum verbum prolatum non ad ædificationem fidei diſpenſat, contriſtet Spiritum Sanctum: ita debemus etiam attendere, quod ſit judicium ejus, qui indigne edit, ac bibit. Nam ſi qui fratrem quoque per cibum contriſtat, a caritate excidit, ſine qua magna quoque chariſmata, & juſtificationes quoque operantia nihil proſunt; quid de eo dicendum eſt, qui otioſe, & inutiliter edere audet Corpus, & bibere Sanguinem Jeſu Chriſti Domini noſtri, & hac ratione plus aliquando contriſtat, & infeſtat Spiritum Sanctum, dum ſine caritate veſcitur, quæ urget, ut æſtimet ſe ſibi ipſi non vivere, ſed ei qui pro nobis mortuus eſt, & reſurrexit, Chriſto Jeſu Domino noſtro, edere, ac bibere? Oportet igitur accedentem ad Corpus, ac Sanguinem Domini, ad rememorationem ejus, qui pro nobis mortuus eſt, & reſurrexit, non ſolum purum eſſe a quovis inquinamento carnis, ac ſpiritus, ne ad judicium edat, & bibat, ſed & evidenter oſtendere, & exprimere memoriam ejus, qui pro nobis mortuus eſt, ac reſurrexit, in eo, quod & mortificatus eſt peccato, mundo, ac ſibi ipſi; ac Deo vivit in Chriſto Jeſu Domino noſtro.

2. Cor. 5. 14. 15.

1. Cor. 2.

Qui otioſe & inutiliter edit Corpus Chriſti, contriſtat Spiritum Sanctum.

Epheſ. 4.

Sancti eſſe debent, qui ad Euchariſtiam frequenter accedant.

Id ſignificabat olim Eccleſia Diaconi voce tamquam præconis ad communicaturos Fideles inclamans: Sancta Sanctis; ideſt, ut S. Jo. Chryſ. explicat Homilia 17. in Epiſtolam ad Hebræos: Si quis non eſt Sanctus, non accedat: non ſolum (inquit) a peccatis purus, ſed etiam ſanctus. Sanctum enim non facit ſolum liberatio a peccatis, ſed etiam præſentia Spiritus, & bonorum copia. Non ſolum, inquit, volo a cœno eſſe liberatos, ſed albos eſſe, & ſpecioſos. Nam ſi Rex Babylonius juvenes eligens ex captivitate, elegit pulchros ſpecie, & vultu decoros, multo magis eos, qui adſtant Menſæ Regiæ, pulchros eſſe oportet ſpecie animæ mundum habentes aurum, mundum veſtimentum, regales calceos, formoſum animæ vultum, cingulum veritatis. Qui talis eſt, accedat, & pocula tangat regia ..... Eunuchos maxime oportet Regi adſtare. Eunuchos dico, qui mente ſunt candida, qui nullam habent ſordem, nec maculam, qui mente ſunt excelſa, animi oculo placido, & manſueto, acrique, & perſpicaci, agilique, ſevero, ac volubili, non autem ſomnolento, & ſupino, multa libertate pleno, remoto autem ab omni impudentia, & confidentia, vigilanti, ſano, nec admodum mæſto, & triſti, nec nimis diffuſo, & hilari.

Hinc S. Ambr. Lib. 8. in Lucam, explicans illa Chriſti verba, Ubi fuerit corpus, congregabuntur & aquilæ, ait: Juſtorum animæ aquilis comparantur, quod alta petant, humilia derelinquant, longævam ducere ferantur ætatem. Unde & David animæ ſuæ dicit; Renovabitur ſicut aquilæ juventus tua ... Eſt etiam Corpus, de quo dictum eſt: Caro mea vere eſt cibus, & Sanguis meus vere eſt potus. Circa hoc Corpus aquilæ ſunt, quæ alis circumvolant ſpiritualibus.

Pſalm. 102. 5.

Tom. 17. Bibl. Patrum. Edit. Lugd. Cantic. 1.

Michael Pſellus in Canticum Canticorum, cap. 5. Chriſtus Sponſus ipſis Virginis filiis dat Corpus ſuum. Sic enim illos, ſed dignos tantum; quos & propinquos ſuos dixit, alloquitur: Comedite propinqui mei, & bibite, & inebriamini fratres mei. Quicumque eſtis, (inquit) operibus fratres mei, Corpus meum comedite, & Sanguinem bibite. Deinde inebriamini, inquit: præ lætitia, & propter ebrietatem ſtupore perculſi, omnino mundi ſollicitudinem oblivíſcimini.

Quæ diſpoſitio ad frequentem.

Hanc diſpoſitionem in Sacerdotibus, ut frequenter celebrent, & in reliquis Fidelibus, ut frequenter ad ſacram

Com-

Communionem.

Communionem accedere poſſint, poſtulat S. Bonavent. in Tract. De Præparatione ad Miſſam Cap. 5. Poſtulat & S. Antoninus 3. p. tit. 13. cap. 6. aitque, Totam vitam ejus, qui frequenter communicat, eſſe debere præparationem ad ſuſceptionem tantæ rei, & præcipue mortificando vitia, fugiendo vanitates, & occaſiones peccatorum etiam levium, & venialium, occupationes non neceſſarias, quibus homo poteſt averti a ſeria cuſtodia cordis ſui; exercendo ſe in virtutibus, excitando ſe per meditationem ad profundam humilitatem, amorem ardentem, fervens deſiderium ſupernorum; inſerendo ſe vulneribus Jeſu Chriſti; non de ſuis meritis, ſed de ejus pietate vehementer confidendo, &c.

Hanc diſpoſitionem in iis, qui ſingulis diebus Dominicis, aut frequentius communicant, poſtulat & S. Franciſcus Saleſius, Philothea par. 2. cap. 20. Venialia peccata inhærentia, ideſt, quorum affectus in nobis perſeverat, Euchariſtiæ fructum in nobis impedire, adeoque impedimenta eſſe frequentis Communionis, oſtendit quoque Vir unctione Spiritus Sancti excellenter illuminatus Joan. Taulerus, Serm. 4. In Feſto Venerabilis Sacramenti.

Soli, inquit, exteriori ſignificationi, ſeu ſigno inhærentes, ad ipſum fundum minime pertingunt: cum multis etiam venialibus culpis tepide accedunt, & ideo nihil reportant gratiæ, quippe cui ob multa, magnaque ipſorum impedimenta nullus patet ad eos acceſſus, ſicque vani, diſſoluti, inanes, frigidi perſeverant, nec aliquem referunt fructum, imo deficiunt potius. Sed quæret fortaſſe aliquis, quænam ſint illa impedimenta proprie, quæ tanta eis damna irrogant, pretioſiſſimoſque divinæ gratiæ theſauros cœlum, & terram locupletantes, ac divitiis implentes, ab eis excludunt, ita ut quantumlibet ſæpe communicent, vacui tamen ſemper, & inanes permaneant, ſicut in multis quotidie videre pronum eſt. Cui reſpondetur, impedimenta hæc venialia eſſe peccata, quæ nimirum caritatis actualem fervorem diminuunt, infrigidantque, cor diſtrahunt, devotionem expellunt, ſanctam labefactant, vel etiam extinguunt ſtrenuitatem, Dei familiaritatem auferunt: & quamvis gratiam, caritatemque non enecent penitus, hæc ipſa tamen damna inferunt, multumque diſponunt ad mortalia peccata, & gratiæ amiſſionem. Porro venialia peccata, ſive impedimenta quotidiana duplicia ſunt, & utraque effluxum divinæ gratiæ in hoc Sacramento præpediunt. Alia namque perſeverantia ſunt, & inhærentia, alia fluxa. Inhærentia ſunt ea, quando ver. gr. aliquis volens, & ſciens a creaturarum affectibus, & amore captivus detinetur, atque in illis delectationem, & voluptatem quærit.. Quoties enim aliquis in creaturis ſenſualem gaudium, & delectationem principaliter quærit, toties ad minus peccat venialiter ... Hoc autem in ſe ipſo quiſque non negligenter obſervare debet, ſtudioſe perſcrutando ubinam creaturæ in ſe lateant. Et fortaſſis ipſemet eſt, aut aliqua propria inordinatio, vel quia de amicis ſuis, aut divitiis nonnihil extollitur, aut forſitan vere in propriis inſtitutis, & exercitiis complaceat ſibi. Eſt etiam vitium quoddam, heu! nimis hodie vulgatum, & uſitatum, quod omnes, & ſinguli, tam Religioſi, quam Eccleſiaſtici, & ſæculares, privatis lucris inhiant, divitias cumulare, & recondere ſatagunt, adeoque tenaces ſunt, & avari, ut ſatis dici nequeat: Nemo ſorte ſua, rebuſque contentus eſt: omnium hoc unum ſtudium, una cura eſt, ut divitias ſibi, quantas poſſunt, congerant. Hinc multa, & ſumptuoſa conſtruunt ædificia, eademque ineptiſſimis, ac leviſſimis picturis exornant, nihil in eis niſi ſenſuum ſuorum oblectamenta quærentes. Ad hæc, argentea, & aurea ſibi pocula cumulant, ornatus varios exquirunt, veſtes pretioſas multiplicant, cibo, & potu lautiſſimo, & pretioſo ventrem ſarciunt, & onerant, atque in omnibus voluptatem quærunt, & delectationem, ſciri, haberique in pretio appetunt, hiſque, & aliis modis, & ſenſuum delectationibus peccata hujuſmodi venialia inhærentia coram ſe, & intra ſe inſtar muri conſolidant, corroborantque. Interdum dolent etiam ſe iſtis non magis abundare. Unde hominum amicitias, ſuperfluas ac vanas animi recreationes, & levitates expetunt, cum tamen in eis nec intendant, nec quærant, & multo minus inveniant Dominum Creatorem ſuum. Iſti nimirum in mortalium peccatorum velut præcipitio ſunt conſtituti, jamque prope eſt, ut vel intus vel foris incomparabile eorumdem peccatorum damnum incurrant. Immo frequenter, antequam ad vertant ipſi, in multa, & gravia collabuntur ...., Fluxa vero, & non inhærentia peccata ſunt, ſi quis nullius creaturæ inordinato amore captus detineatur, ſemperque ſeparatum inveniat ad relinquendum omnia, quæ certo ſciret, Deum velle ab ipſo relinqui, qualiacumque illa forent, vel homines, amici, vel bona temporalia: interim tamen non tam ſtudioſe ſe ipſum cuſtodit, ut merito deberet, facileque a natura, & vitiis naturalibus vincetur, ut ab ira, ſuperbia, a torpore, & ignavia, a verborum levitate, quorum omnium, necnon & aliorum vitiorum dum ſe illi offert occaſio, in his ipſis excedit, eſtque vel loquax nimium, vel cibi, potuſque intemperantior, aut plus ſatis hilaris, aut demum immodice ſollicitus, & occupatus. Quamvis autem interdum ex his vitiis, interdum aliqua prioribus inhærentibus queant eſſe graviora, dum tamen ex infirmitate, vel ſubreptione fiunt, multo quam illa minus impediunt: quandoquidem fundus ipſe purus eſt, & tantum accidens malum.

REGULA II.

Commotio quævis adverſus proximum, vel leviuſcula, qua ſabbatum cordis turbatur, impedimentum eſt ex decentia, & decore Sacerdotem a ſacroſancti Sacrificii oblatione, Fideles reliquos a Sacra Communione prohibens, quo die id ipſis contingit, niſi gravis urgeat neceſſitas.

Id exemplo ſuo docuit S. Jo. Chryſ. qui in quodam Epiſcoporum Conventu nonnihil commotus, juſta licet de cauſſa, Panſophium Piſidiæ Epiſcopum rogavit, ut ipſius vice Sacrificium offerret, ipſe vero cum Epiſcopis reliquis exiit. Cavebat enim animo turbido, juxta Evangelium, Sacrificium offerre (inquit Palladius in ejus Vita.)

Diſpoſitiones ad frequentem Communionem.

Idem docet S. Bernardus Libr. De Præcepto, & Diſpenſatione, cap. 19. Interrogatis, (inquit) quid conſulam homini, qui adverſus quempiam commotus fuerit, ſed non adeo, ut lædere ipſe velit, adeo tamen ut libenter accipiat, ſi quo modo aliunde lædi contigerit: ſitne videlicet tutum ita commoto accedere ad Altare, an ſe ſubtrahere interim debeat, donec compeſcatur commotio. Numquam mihi contingat turbatum ad pacis accedere Sacrificium: cum ira, & diſceptatione contingere Sacramentum, in quo Deus indubitanter eſt Mundum reconcilians ſibi. Certe non recipitur munus quodcumque meum quod deſero ad Altare, niſi ante placato fratre, quem me læſiſſe meminero, quanto minus meipſum non pacavero prius.

REGULA III.

Communio frequens iis tantum permittenda eſt, qui vehementi deſiderio Corpus Chriſti percipiendi, & eo quidem ex caritate profecto ſunt incenſi.

Pſal. 41.

Qui ſcilicet ex animo dicant: Quemadmodum cervus deſiderat ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deus. Hinc S. Jo. Chryſ. Hom. 83. in Matth. Singulis (inquit) Fidelibus per hoc Myſterium ſe conjungit: & quos pepererit, non aliis nutriendos tradit, ſed ipſe ſtudioſiſſime alit; hac etiam re tibi perſuadens, carnem illam tuam aſſumpſiſſe: Tanta igitur caritate, atque honore affecti, non torpeamus. Non videris, quanta infantes animi alacritate, mamillas arripiunt? Qua preſſione papillis infigunt labia? Non minori nos quoque cupiditate ad hanc Menſam, & ad hujus Calicis ſpiritualem accedamus papillam: Immo vero majore deſiderio quaſi lactentes pueri gratiam ſpiritus ſugamus: unus ſit nobis dolor, una mœſtitia, ſi hoc alimento ſpirituali privamur.

Frequens communio quibus permittenda.

Et S. Joan. Damaſ. lib. 4. Fidei Orthodoxæ, c. 14. Ardenti (inquit) cupiditate ad eum adeamus, manibuſque in crucis formam compoſitis Crucifixi Corpus ſuſcipiamus, atque & oculis, & labiis, & frontibus impoſitis, divini carbonis participes efficiamur, ut ignis deſiderii in nobis inſiti, aſſumpta ea, quæ ex carbone oritur inflammatione peccata noſtra exurat, ac pectora noſtra colluſtret: demuſque operam, ut per divini ignis perceptionem inardeſcamus, Diique efficiamur. Carbon non ſimplex lignum eſt, ſed igni unitum: ſic panis Communionis non ſimplex panis eſt, ſed Divinitati unitus.

Fervor caritatis, & ſancti deſiderii ad frequentem Communionem requiritur.

Id confirmat S. Bonaventura in 4. Sententiarum, p. 2. q. 2. Si quæritur (inquit) utrum expediat frequentare alicui? dicendum, Quod ſi videat eſſe in ſtatu Eccleſiæ primitivæ, laudandum eſt quotidie communicare. Si autem in ſtatu Eccleſiæ finalis, utpote frigidum, & tardum, laudandum eſt, quod raro. Si autem medio modo, medio modo ſe debet habere, & aliquando debet ceſſare, ut addiſcat revereri; aliquando accedere, ut inflammetur amore; quia tali Hoſpiti debetur honor, debetur & amor: & tunc ſecundum illam partem, ſecundum quam viderit ſe melius proficere, ad illam magis declinet, quod homo ſolum experientia diſcit.

Ita docet S. Franciſcus Saleſius, Philothea c. 20. Sed ne quis hac in parte decipiatur, duplicem eſſe animadvertit eſuriem, ſive famem; unam ex optima ciborum concoctione, rectaque ſtomachi diſpoſitione; ac naturalis caloris temperamento; alteram ex ſtomachi male affecti vitio, & facultatis attractricis immoderatione: ita Euchariſtiæ ſumendæ deſiderium, ſeu divini illius cibi eſuriem, vel ex divini amoris ardore vehementi proficiſci, vel ex adventitia quapiam cauſſa, ſeu vitioſa quadam habitudine oriri. Primum dumtaxat deſiderium legitimum, & ſanctum; ſecundum fallax, inſidioſum, & pravum eſt: primum a Spiritu Sancto: ſecundum a Dæmonio meridiano. Dignoſci autem poteſt quali deſiderio feratur aliquis ad frequentem communionem, ex illius vita, & ex fructibus, quos ex communione percipit.

1. Reg. 2. 5.

Id egregie explicat Auctor Commentarii in 1. Regum inter S. Gregorii Opera editi, exponens illa verba Cantici Annæ: Repleti prius pro panibus ſe locaverunt, & famelici ſaturati ſunt. Famelicos enim reſpectu ſpiritualium ciborum illos eſſe ait, qui a cibis vitiorum vacui, a tumore jejuni ſunt .... Non ſaturantur ergo niſi famelici, quia a vitiis perfecte jejunantes divina Sacramenta percipiunt in plenitu-

dine

dine virtutis. Et quia ſine peccato electi etiam viri eſſe non poſſunt, quid reſtat, niſi ut a peccatis, quibus eos humana fragilitas maculare non deſinit, evacuari quotidie conentur? Nam qui quotidie non exhaurit, quod delinquit, etſi minima ſunt peccata, quæ congerit, paullatim anima repletur, atque ei merito auferunt fructum internæ ſuavitatis. Hac repletione nos evacuare Paulus inſinuans ait: Probet ſe ipſum homo, & ſic de Pane illo edat, & de Calice bibat. *Quid enim eſt hoc loco probare, niſi evacuata peccatorum nequitia, ſe probatum ad Dominicam Menſam & purum exhibere? De repletis etiam ſubdit:* Qui enim manducat, & bibit indigne, judicium ſibi manducat, & bibit. *Qui ergo quotidie delinquimus quotidie ad Pœnitentiæ lamenta curramus: quia ipſa ſola virtus eſt, quæ evacuat, quod in ventre animæ culpa coadunat. Et tunc vere famelici ſaturamur, quia quo ſtudioſius mundamur lamento Pœnitentiæ, eo uberiorem divinæ gratiæ fructum recipimus in ſpiritali refectione.*

Diſpoſitiones ad S. Communionem.

REGULA IV.

Quamvis actualis devotio ad Communionem plene fructuoſam ſit neceſſaria, non tamen ad frequentem Communionem opus eſt devotione ſenſibili.

Actualis devotio.

Actualem devotionem eſſe neceſſariam inde probatur, quod ſacramentalis Communio fructuoſa non ſit abſque ſpiritali Communione, quæ in hoc poſita eſt, ut vita æterna, quæ eſt Chriſtus, ſpiritali deſiderio appetatur, ut recordatio mandatorum ejus ſuper mel, & favum dulcior in mente habeatur; ut fraterna caritas, cujus hoc Sacramentum ſignum eſt, pro Chriſti amore diligatur, ut dulciter, atque ſalubriter in memoria recondatur, quod pro hominum ſalute contumeliis ſit affectus, cruce ſuſpenſus, lancea vulneratus (inquit *Lanfrancus* Lib. *De Corpore, & Sanguine Domini.*) Hinc *S. Aug.* Lib. 10. *Confeſſionum* cap. 43. *Non calumnientur mihi ſuperbi* (inquit) *quoniam cogito pretium meum, & manduco, & bibo, & erogo, & ſemper cupio ſaturari ex eo inter illos, qui edunt, & ſaturantur, & laudant Dominum, qui requirunt eum.* Hinc *S. Th.* in 4. Sentent. Diſt. 12. qu. 2. art. 1. Quæſtiunc. 3. *Cum hoc*, inquit, *Sacramentum perficiat conjungendo fini: ad hoc quod effectum ſuum plene habeat in ſumente, oportet quod adſit actualis devotio.* Actualis autem illa devotio, & pius affectus in actibus Fidei, Spei, & Caritatis potiſſimum conſiſtit, hiſque *S. Auguſtini* verbis exprimi poteſt. *Quomodo nos amaſti, Pater bone! qui Filio tuo unico non pepercisti, ſed pro nobis impiis tradidiſti eum? Quomodo nos amaſti, pro quibus ille non rapinam arbitratus eſſe æqualis tibi, factus eſt ſubditus uſque ad mortem Crucis, unus ille in mortuis liber, poteſtatem habens ponendi animam ſuam, & poteſtatem habens iterum ſumendi eam; pro nobis tibi victor, & victima: & ideo victor, quia victima: pro nobis tibi Sacerdos, & Sacrificium, & ideo Sacerdos, quia Sacrificium: faciens tibi nos de ſervis filios de te naſcendo, nobis ſerviendo. Merito mihi ſpes valida in illo eſt, quod ſanabit omnes languores meos per eum, qui ſedet ad dexteram tuam, & te interpellat pro nobis, alioquin deſperarem. Multi enim, & magni ſunt iidem languores mei, multi ſunt, & magni, ſed amplior eſt medicina tua. Potuimus putare Verbum tuum remotum eſſe a conjunctione hominis, & deſperare de nobis, niſi caro fieret, & habitaret in nobis. Conterritus peccatis meis, & mole miſeriæ meæ, agitaveram in corde, meditatuſque fueram fugam in ſolitudinem; ſed prohibuiſti me, & confirmaſti me dicens:* Ideo pro nobis Chriſtus mortuus eſt, ut qui vivunt, jam non ſibi vivant, ſed ei, qui pro ipſis mortuus eſt. *Ecce, Domine, jacto in te curam meam, ut vivam, & conſiderabo mirabilia de lege tua. Tu ſcis imperitiam meam, & infirmitatem meam: doce me, & ſana me. Ille tuus Unicus, in quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ, & ſcientiæ abſconditi, redemit me Sanguine ſuo.*

2. Cor. 5. 15.

Senſibilis devotio ad frequentem Communionem minime neceſſaria.

Quod autem ſenſibilis devotio ad frequentem Communionem non ſit neceſſaria, & quod abſque devotione hujuſmodi ſenſibili fructuoſa eſſe poſſit, imo ſit ſæpe fructuoſior, docet *S. Antonin.* 3. p. tit. 13. c. 6. Aliud enim deſiderium, aliud ſenſibilis deſiderii perceptio ...,, Sine deſiderio nemo debet accedere. Cum autem Chriſtianum ſic „ vivere deceat, ut ſemper mereatur accipere, numquam „ eſſe debet ſine deſiderio tunc, & toties ſumendi, quan„ do & quoties convenienter poterit, & crediderit expe„ dire. Si quis autem illam diſpoſitionem in ſe judicare „ voluerit ex ſenſibili cordis compunctione, fervore men„ tis, profuſione lacrymarum, ita quod tunc credat ſe diſ„ poſitum, quando tale quid ſentit; & quando non per„ cipit, indiſpoſitum, incaute valde ambulat, & ſæpiſſime „ decipitur. Multoties, qui nihil talium habent, ſunt in magno „ ſtatu gratiæ, & qui habent, ſunt omnino extra gratiam. „ Deinde ſenſibilis hujus ſuavitatis privationem ad multa „ utilem eſſe docet: Primo, ut tribulatione gaudium „ temperetur. Secundo, ut tam delectabili bono priva„ ri timeat homo, & ardentius ad æternam patriam ſu„ ſpiret, ubi Deo ſemper adhærendum eſt, & de tor„ rente voluptatis ejus bibendum. Tertio, ut per fidem „ ambulantes magis mereamur. Quarto, ad humilitatem „ conſervandam. Quinto, ut gratiæ Dei, non viribus no„ ſtris adſcribere diſcamus, quoties ad ſerviendum Deo „ promptam, & fervidam voluntatem ſentimus.

Idem docet inſignis Vitæ Spiritualis Magiſter *Joannes Taulerus*; Inſtitutionum c. 38. *Inter omnia* (inquit) *Exercitia, quæ quidem haberi poſſint, nullum tam excellens, tam divinum, tamque ad ſummum bonum conſequendum, & intimam cum eodem obtinendam unionem, certum, ſecurumque eſſe arbitror, quam ſæpius Dominici Corporis Sacramentum devoto corde percipere. Unde deſiderabat quidam inſtrui a Deo, quis, & quando, & qua ratione ad tanta Myſteria accedere deberet, & reſponſum eſt illi a Domino; hoc pacto: Qui non habet, quod ſuum eſt, appetit, quod ſuum non eſt, & cui ſatis placent omnia, quæ a me fiunt; is me, quando volet, percipere poterit. Attendat autem, & diligenter obſervet quantus erga Deum amor, quanta voluntas, quanta intentio ſua ſit. Sane, inquam, non multum curet, quid ſentiat, quid velit, quid intendat. Quiſquis ergo ſecure accedere cupit, ante omnia munda illi a peccatis conſcientia habenda eſt. Dehinc voluntatem, & affectum illius ſive deſiderium ad Deum ex toto corde converti oportet, ita ut nihil omnino niſi ſolum Deum, & gratiam illius ex toto corde deſideret, velit, intendat. Poſtremo omnibus illis, quæ Deo diſplicent, cum humili voluntatis ſuæ in gratiſſimam Dei voluntatem reſignatione valefaciet, renuntiabitque. Hinc vero advertere quiſque poteſt, quam prope, quamque longe ſit a Deo. Sentiet etiam intra ſeſe ex frequenti Communione, & amorem, ac reverentiam erga tantum Sacramentum augeri, & timorem filialem in nullo deficere, minuive. Quiſquis hæc jam dicta in ſe ipſo deprehendit, ille quo ſæpius accedit, eo melius: nec facile tantam ſibi gratiam ſubtrahi permittet.* Deliciæ *namque Dei ſunt omnipotentis*, eſſe cum filiis hominum. *Sed & quando frigidum, pigrumque, & abſque devotione erga digniſſimum hunc cibum ſe ſentit aliquis, non ideo abſtinere debet, tantum ſi peccati conſcientia non mordeatur.* Prov. 8. 3.

Et Sermone 2. De Venerabili Sacramento, *Sunt præterea,* (inquit) *ſpiritualia quædam divini influxus impedimenta, ut quod homines ſe ipſos dumtaxat in hujus digniſſimi cibi ſumptione quærunt, ſui videlicet conſolationem, devotionem ſenſibilem, & bonam pacem, quibus ſi fruſtrarentur, haudquaquam accederent. Hi ergo ſe ipſos potius, licet occulte, quam Deum quærunt... Sic etiam aliqui boni homines adeo cæco timore tenentur, ut ſi non ſenſibilem amoris ardorem, aut grandia opera intra ſe ſentiant, quamvis notabile aliquod neſciant impedimentum, accedere non auſit: qui & ipſi ad altiora non proficiunt. Illi vero præclariſſimos Sacramenti hujus fructus, & effectus uberius aſſequuntur, qui fundum, & intentionem puram habentes, ſuper Dei miſericordia accedunt, illius relinquentes arbitrio, utrum dare, vel auferre velit: nec ideo abſtinent, ſi nullam devotionem ſenſibilem percipiant, ſed Deo ſuo tam in inopia quam abundantia ſpiritali, plena cum fiducia ſe totos credunt, & inhærent eidem.*

Et Sermone 3. *Sicut ſi alimentum corporeum in ſolo ſtomacho hæreat, nec ad ceteras corporis partes, ad caput videlicet, ad cor, & ad cetera quæque membra dirigatur, naturam corrumpi, ac deficere neceſſe eſt: ita etiam quicumque Deum in viribus inferioribus, in ſenſibus, & cogitationibus dumtaxat accipiunt, nec ad perfectiora aſpirant, numquam ad præclariſſimum illud pertingunt bonum, quo nos Deus omnipotens per hunc excellentiſſimum cibum vocare, & invitare dignatus eſt, donec mentem cum omnibus tam ſupremis quam infimis viribus ſuis Deo accomodent, applicentque.*

REGULA V.

Mundanis curis occupati, rarius ad ſacram Communionem accedere debent, quam illi, qui tantum ſpiritualibus ſtudiis ſunt intenti.

Frequens communio quibus permittenda.

Rarius enim ſe ad divinum illud Sacramentum recipiendum expedire, atque, ut par eſt, præparare poſſunt, inquit *S. Bonaventura*, Lib. 2. *De Profectu Religioſorum*, cap. 70. Subditque: *Vix aliquis ita religioſus videtur, & ſanctus, exceptis Sacerdotibus, quin ſemel in ſeptimana ſufficiat ei ex conſuetudine communicare, niſi ſpecialis cauſſa quandoque, vel ratio plus ſuadet, infirmitas ſuperveniens, vel ſingulariter Feſtivitas ſollemnis, vel inuſitata devotionis fervor, & intemperata deſiderii ſitis pro illius ſuſceptione, qui ſolus ſufficit amantis animæ ardorem refrigerare. Et quia talis ardoris impetus nonniſi Spiritu Sancto, ut creditur, infunditur, ideo legibus humanæ conſuetudinis, & ſtatutis mortalium non arctatur.*

Hinc & *Taulerus* Sermone 3. in Feſto Venerabilis Sacramenti, ejus divitias aſſequi cupientibus cum primis neceſſarium eſſe ait, *Ut abſtracte vivant, cum Magdalena otio ſancto vacent, ſolitarie degant, & in interioribus ſuis commorentur: hoc eſt, neceſſaria eſt illis abſtractio, otium ſanctum, ſolitudo, & interioris hominis ſedula inhabitatio.* Eximium tamen illud bonum obtinere poſſe Chriſtianum hominem in quocumque vitæ genere, & inſtituto, ait, modo in operibus quibuſcumque, & exercitiis externis præſentem Dominum Deum ſuum aſpiciat, & oculos cordis in

in ipſum defigat, *Ita ut major illius pars introverſa ſit, atque intro ad Deum ſuſpiret, aſpiciat, ipſique magis, ac magis propinquare conetur. Ubi vero ab externis exercitiis præſtatur otium, tunc totum ſe cum omni ſui parte, cum viribus, & ſenſibus omnibus intro recipiat, recolligat, uniat, & in animæ ſuæ fundum immergatur, abſorbeaturque.* Si vero rerum ſæcularium curis, & ſollicitudinibus immerſa ſit anima, nullum, vel exiguum fructum ex Communione refert. Si enim, ut ait Chriſtus, *Sollitudo ſæculi iſtius, & fallacia divitiarum ſuffocat verbum, & ſine fructu efficitur*, multo magis fructum Communionis impedit. Matth. 23.

REGULA VI.

An peccatoribus omnibus vere contritis, & confeſſis ſtatim ſit permittenda Communio.

Qui in mortale aliquod peccatum lapſi ſunt, ſtatim ad ſacram Communionem accedere non debent, quamvis contriti, & confeſſi: ſed per aliquod tempus Pœnitentiam agere, antequam ad ſacram Menſam accedant, & cibari pane lacrymarum prius quam Panem deguſtent Angelorum.

Ita *S. Th.* in 4. Sentent. Diſt. 9. qu. 1. art. 4. Quæſtiunc. 2. ad ſecundum. Idemque colligitur ex cap. *Nonnulli*, Diſt. 1. *De Pœnitentia*, quod ex *S. Ambroſio* ſumptum eſt. *Nonnulli* (inquit) *ideo poſcunt Pœnitentiam, ut ſtatim ſibi reddi Communionem velint. Hi non tam ſe ſolvere cupiunt, quam Sacerdotem ligare: ſuam enim conſcientiam non exuunt, Sacerdotis induunt.* Ut enim ait *S. Aug.* Epiſt. 54. alias 118. ad Januarium: *Hoc eſt indigne accipere, ſi eo tempore quis accipiat, quo debet agere Pœnitentiam.*

Id confirmat *S. Iſidorus Hiſpalenſis* Lib. 1. *De Officiis Eccleſiaſticis*, cap. 18. *Si talia*, (inquit) *ſunt peccata, quæ quaſi mortuum removeant ab Altari, prius agenda Pœnitentia eſt, ac ſic deinde hoc ſalutiferum Medicamentum ſuſcipiendum. Qui enim manducat, & bibit indigne, judicium ſibi manducat, & bibit. Hoc eſt enim indigne accipere, ſi eo tempore quis accipiat, quo debet agere Pœnitentiam.*

Maxime vero, qui lapſi ſunt in peccata carnis, diuturnis Pœnitentiæ operibus, & continentia ſalutari expiandi, ac probandi ſunt, prius quam Sacram Communinem accipiant, ut confirmat Venerabilis Algerus lib. 1. *De Sacramento Corporis, & Sanguinis Domini*, cap. 22. Id ut ſignificaretur, *Lex ad edendum Agnum dedit in calceamentis cautelam, ne a vitiis fallamur; in baculo diſciplinam, quæ perpetrata corrigamur, in lactucis compunctionem, ut non ſolum interius, ſed exterius Pœnitentiam agamus; in feſtinatione deſiderii ardorem, quo ad cœleſtia ſuſpiremus. Sed cur accinctis renibus abſtinentiam libidinis expreſſius indixit? ... Agnum Dei ſine macula, qui Virginis eſt Filius, luxurioſi ſumunt periculoſius. Quia cum in Sacramento Chriſti ei uniri debeamus conformitate Paſſionis, & munditiæ, nihil ſic adverſatur Paſſioni Crucis, ut voluptas; nihil ſic munditiæ, ut fœditas: nihil ſic ejus unitati, ut fornicariæ ſocietatis unitas.*

REGULA VII.

Frequens Communio in iis, qui meliores propterea non evadunt, & nullum ex ea referunt fructum ſpiritualem: & in iis, qui ſæculariter vivunt, & Mundi pompas, voluptates, & ſpectacula conſectantur, non eſt ſignum Prædeſtinationis.

Frequens communio quibus permittenda, vel non.

Illi enim indigne manducant, & bibunt Corpus, & Sanguinem Domini, vereque ipſis convenit illud *S. Jo. Chryſoſtomi*, Hom. 7. in Matthæum. *Cave, ne Herodi efficiaris ſimilis, & dicas: Ut & ego veniens adorem eum; cumque veneris, interimere coneris. Hujus etenim ſimiles ſunt, qui indigne abutuntur Communione Myſterii.* Reus eſt enim, inquit, iſte Corporis, & Sanguinis Domini. *Qui enim hujuſmodi ſunt, habent in ſe Tyrannum, & Regno Chriſti jugiter invidentem, longe ſane Herode illo nequiorem, Mammonam ſcilicet. Hic enim in homines tenere imperium geſtit, ſuoſque cultores ſimulat, & mittit ad Chriſtum; ut ſpecie quidem adorare videantur: quantum vero in ipſis eſt, interimunt eum, quem adorare ſe ſimulant. Timeamus igitur, ne quando ſpeciem ſupplicum, atque adorantium geramus, opere vero exiſtamus inimici.*

Joan. 4.

Ibidem: *Ex hac Menſa*, (inquit) *ſpiritualium fons emanat bonorum, & hanc tu ſtatim relinquens, curris ad Theatrum, ut natantes fœminas, & ſexum illum publicis oculis intuearis expoſitum: Ut, inquam, iſtud accipias, ſedentem juxta donorum cæleſtium fontem Chriſtum relinquis. Nam & modo ſuper fontem ſedet, non unam Samaritanam, ſed univerſam alloquens civitatem. Forſan vero etiam nunc Samaritanæ tantum loquitur. Nam & nunc nullus ei aſſiſtit: niſi quod alii quidem ſolis adſunt corporibus, alii vero nec ipſis quidem profecto corporibus. Attamen ipſe non recedit, ſed manet, & a nobis poſtulat potum, non aquam, ſed ſanctimoniam. Sanctis enim Chriſtus Sancta diſtribuit. Non enim aquam de hoc fonte nobis largitur; ſed Sanguinem vivum, qui quamquam ad mortis Dominicæ teſtimonium ſumitur, nobis tamen cauſſa fit vitæ. Tu vero relinquis hujus Sanguinis fontem, Calicemque reverendum, & ad diabolicum illum fontem feſtinus accurris, ut ſcilicet ſpectes meretricem natantem, & naufragium animæ patiaris... Sin vero hæc aſpiciendo nihil pateris, culpæ nihilominus teneris obnoxius, factus ſcandalum ceterorum.*

Quamobrem hanc Propoſitionem inter alias Moralis Chriſtianæ puritati adverſas merito damnavit *Innoc. XI.* Pontifex Maximus die ſecunda Martii 1679. *Frequens Confeſſio, & Communio, etiam in his, qui gentiliter vivunt, eſt nota prædeſtinationis.* Hanc propoſitionem damnavit & Clerus Gallicanus in Comitiis generalibus anni 1700. ut *temerariam, ſcandaloſam, erroneam, impiam, & ſacris Literis contrariam*,

Propoſitio damnata.

Propoſitionem noſtram confirmat *S. Franciſcus Saleſius* in *Philothea*, ſeu *Manuductione ad Vitam Spiritualem*, & Epiſtola 18. Lib. 2. & *Joannes Avila* inſignis etiam Vitæ Spiritualis Magiſter 1. Parte Epiſtolarum, Epiſt. 64. ubi ait, iis qui amore Dei flagraverint, & quorum profectus in Vita Spirituali, & Chriſtiana Perfectione conſcientiæ Moderatori perſpectus fuerit, concedi poſſe ut qualibet hebdomada ad ſacram Communionem accedant. Paucos inveniri, quibus expediat ad hoc ſacrum Myſterium frequentius accedere, quod *S. Bonaventura* teſtimonio confirmat. Chriſtianorum vulgo ſatis eſſe, ut ter, aut quater per annum divinæ Menſæ ſe ſiſtat, & Chriſti Corpus ſumat: alii novies, aut decies permittendam Communionem: Religioſis perſonis qualibet quindena: conjugatos poſt tres ſeptimanas, aut menſem expectare poſſe. Non eſſe permittendum Fidelibus, ut toties Euchariſtiam ſumant, quoties voluerint, quia plures ex levitate potius quam ex reverentia, & pietatis ardore tantum Sacramentum frequentant: quo fit, ut nullum ex ſacra Communione referant fructum, nec meliores evadant.

ARTICULUS V.

De Communione ſub utraque Specie.

De Communione ſub utraque ſpecie.

SOllemnem primis ſæculis, immo duodecim & amplius ſæculorum ſpatio, Communionis Fidelium ſub utraque ſpecie fuiſſe morem, inter omnes convenit: ſed utrum divino jure, Chriſtique præcepto Communio ſub panis & vini ſpeciebus unicuique Fidelium ſit neceſſaria; & an Communio ſub una tantum ſpecie vetita fuerit univerſim & numquam primis Eccleſiæ ſæculis uſitata, Quæſtio eſt inter Hæreticos, & Catholicos controverſa. Hanc primi omnium excitarunt *Petrus Dreſdenſis*, & *Jacobellus Miſnenſis*, quibus *Joannes Hus* aſſenſit, totamque Bohemicam Nationem in partes traxerunt, Communionem ſub utraque ſpecie a Chriſto præceptam, ideoque ad ſalutem eſſe neceſſariam aſſerentes. *Lutherus*, hac in re admodum varius, Eccleſiam tamen Calicis uſum ſubtrahere non potuiſſe pervicaciter aſſeruit. Idem docuit *Calvinus*: In eamdemque aſſertionem Lutheranum omne, & Calvinianum nomen conſpiravit, ſcilicet uſum Calicis omnibus neceſſarium eſſe ex præcepto Chriſti, quod violare, & contra quod aliquid ſtatuere nemini fas ſit. Huic errori ſequentes Propoſitiones opponimus.

PROPOSITIO PRIMA.

Communio ſub utraque ſpecie Laicis a Chriſto non eſt præcepta, nec ad ſalutem neceſſaria.

PRobatur primo ex Chriſti verbis, Joannis 6. ubi manducantibus carnem ſuam ſub ſpecie panis vitam æternam pollicetur: *Si quis* (inquit) *manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: & panis, quem ego dabo, caro mea eſt pro Mundi vita: & qui manducat hunc panem, vivet in æternum.*

Præterea, Chriſtus duobus Diſcipulis euntibus Emmaus panem benedictione ſua ſanctificatum dedit: Illi vero *Cognoverunt eum in fractione panis*, ut refert *S. Lucas* Evangel. c. 24. Et quamvis non ſit omnino certum panem illum Euchariſtiam fuiſſe, certum eſt tamen Euchariſtiæ fuiſſe typum, ex *S. Auguſtino* lib. 3. *de Conſenſu Evangeliſtarum*, c. 25. & epiſt. 149. alias 59. ad *Paulinum*, c. 3. *Et quod ab illis duobus in fractione panis eſt agnitus, Sacramentum eſſe, quod nos in agnitionem ſuam congregat, nullus debet ambigere.* Benedictione igitur, & diſtributione panis duobus illis Diſcipulis facta demonſtravit effectum Communionis ſub una ſpecie: ſiquidem ſtatim aperti ſunt oculi eorum, & cognoverunt eum.

Idem confirmatur ex Actibus Apoſtolorum, c. 2. ubi de Fidelibus dicitur: *Erant autem perſeverantes in doctrina Apoſtolorum, & Communicatione fractionis panis, & orationibus.* Quem locum de Euchariſtiæ Communione intelligendum *Calvinus* ipſe fatetur lib. 4. *Inſtitutionum*, c. 17. ubi cum nulla fiat mentio Calicis, colligitur Apoſtolos Euchariſtiam primis Chriſtianis ſub ſola ſpecie panis adminiſtraſſe. Et certe cum plerique illorum Nazaræatus voto obſtricti eſſent, eoque nomine a bibendo vino abſtinerent, credibile eſt, ideo *S. Lucam* fractionis panis dumtaxat meminiſſe, quod ab Euchariſtia ſub ea ſaltem ſpecie ſumenda nulli abſtinerent. Unde cum *S. Paulus* 1. ad Cor. 10. 16. de Calice loquens, ait: *Calix benedictionis, cui benedi-*

nedicimus, nonne communicatio Sanguinis Chriſti eſt? Non ait Calix benedictionis, quem diſtribuimus, ſed Calix benedictionis, quem benedicimus: Calicem quidem a Sacerdotibus Sacrificium offerentibus conſecrari debere ſignificans, non autem ſingulis Fidelibus communicantibus neceſſario diſtribui. De Corpore vero Chriſti loquens, quod ſub ſpecie panis continetur, ait: *Et panis, quem frangimus, nonne participatio Corporis Domini eſt?* Corpus Chriſti ſub ſpecie panis manducandum Chriſtianis ſemper exhiberi annuens. Unde paullo poſt ſubdit: *Quoniam unus panis, unum corpus multi ſumus, omnes qui de uno Pane participamus.*

De Communione ſub utraque ſpecie.

Confirmatur ſecundo: Chriſtus non ſuſpendit, aut retardavit effectum manducationis Corporis ſui Apoſtolis, donec Sanguinem ſuum bibiſſent, ſed Chriſto ſunt incorporati, & ex ejus ſubſtantia nutriti, ſtatim atque Corpus ejus ſumpſerunt: idque manifeſte ſupponit Apoſtolus 1. ad Cor. 11. ſcribens: *Itaque quicumque manducaverit Panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis, & Sanguinis Domini.* Porro ſi unum, aut alterum indigne ſumens, utrumque violare cenſetur, & utriuſque reus eſt: alterutrum digne ſumens, gratiæ ex utroque derivatæ, & utriuſque ſumptioni adnexæ, particeps eſt.

Communio ſub unica ſpecie in veteri Eccleſia libera, & uſitata fuit.

Probatur ſecundo ex antiqua Eccleſiæ Diſciplina, quæ Communionem ſub una tantum ſpecie Fidelibus liberam eſſe voluit, hanc nuſquam permiſſura, ſi Communio ſub utraque ſpecie a Chriſto præcepta eſſet. Plurima veteris iſtius Diſciplinæ exempla in Hiſtoria Eccleſiaſtica legimus. Unum refert *Sozomenus*, Mulieris cujuſdam Macedonianæ, Lib. 8. Hiſtoriæ, cap. 5. *Vir quidam* (inquit) *ex Secta Macedonianorum uxorem habebat ejuſdem Sectæ. Hic cum Joannem* (Chryſoſtomum) *aliquando docentem audiiſſet, quomodo de Divinitate ſentiendum ſit, fidem ejus amplexus eſt: uxoremque hortari cœpit, ut idem ſecum ſentire vellet. Sed cum illa priori conſuetudine, & familiarium ſibi mulierum congreſſibus quaſi captiva teneretur, nec maritus crebris admonitionibus quidquam proficeret, tandem ille: Niſi, inquit, in Divinis Myſteriis mecum communicaveris, nec vitæ conſors mihi eris impoſterum. Tum mulier id ſe facturam pollicita, conſilium aperit ancillæ; quam ſibi fidam eſſe judicabat; eamque ſibi ſociam adjungit ad fallendum maritum. Allapſo igitur tempore Myſteriorum, mulier id, quod acceperat, retinens, quaſi Deum oratura, caput ſubmiſit. Ancilla vero, quæ ei adſtabat, id quod domo attulerat, clanculum ei tradidit. Quod cum mulier dentibus admoviſſet, inſtar lapidis obduruit. Tum mulier, verita, ne quid ſibi gravis eveniret, tanto erga ſe patrato miraculo; confeſtim ad Epiſcopum pergens, ſe ipſam accuſavit, ſimulque lapidem oſtendit, qui morſus veſtigia retinebat, materia quadam prorſus ignota, & colore inuſitato præditum. Cumque effuſis lacrymis veniam poſtulaſſet, ejuſdem fidei cum viro deinceps permanſit. Quod ſi cui forte hæc minus credibilia videntur, teſtis eſt lapis ipſe, qui in theſauro Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ etiamnum ſervatur.* Si Communio ſub una, vel ſub utraque ſpecie in Eccleſia libera non fuiſſet, mulier illa Euchariſtiæ ſumptionem ſimulare non potuiſſet. Non enim pro Calice Domini aliquid aliud ſumere ipſi licuiſſet: ſi quidem Calix non dabatur in manus, ſed manu Diaconi admovebatur ori communicantium.

Idem colligitur ex *S. Leonis* Decreto adverſus Manichæos, qui cum a vino velut a genimine Diaboli abhorrerent, & Filium Dei Sanguinem ſuum pro nobis fudiſse, imo verum Corpus, & Sanguinem aſsumpſiſse negarent, propterea Sanguinem pretioſum Domini noſtri Jeſu Chriſti in S. Myſteriis bibere, & ſub ſpecie vini communicare declinabant: atque ad hæreſim ſuam tegendam, ad Communionem irrepebant cum Catholicis, & Corpus Chriſti ſub una panis ſpecie ſumebant. Quos hoc indicio manifeſtos S. Leo a Fidelium ſocietate pelli juſſit, ut conſtat ex illius Ser. 4. de Quadrageſima. *Cumque*, inquit, *ad tegendam infidelitatem ſuam noſtris audeant intereſſe Myſteriis, ita in Sacramentorum Communione ſe temperant, ut interdum, ne penitus latere non poſſint, ore indigno Chriſti Corpus accipiant. Sanguinem autem redemptionis noſtræ haurire omnino declinent. Quod ideo veſtræ notum facimus Sanctitati, ut vobis hujuſcemodi homines, & his manifeſtentur indiciis, & quorum deprehenſa fuerit ſacrilega ſimulatio, a Sanctorum ſocietate Sacerdotali auctoritate pellantur.* Si Romæ libera non fuiſſet Communio ſub una, vel ſub utraque ſpecie, non potuiſſent ullo modo latere Manichæi, qui Sanguinem Domini nunquam bibiſſent. Quamobrem *S. Leo* non jubet obſervari eos, qui aliquando Sanguinem redemptionis noſtræ non hauriebant, aliquando illum hauriebant, ſed qui illum haurire omnino declinabant affectata fraude.

Communio ſub una, vel utraque ſpecie ante Gelaſii I. Decretum libera.

Tam pertinax Manichæorum ſuperſtitio *Gelaſium I.* impulit, ut Communionem ſub utraque ſpecie pro tempore imperaret ad eorum fraudem detegendam, ut conſtat ex illius Decreto, quod legitur can. *Comperimus*, diſt. 3. *De Conſec.* cujus hæc ſunt verba: *Comperimus, quod quidam ſumpta tantummodo Corporis portione, a Calice ſacri cruoris abſtineant, qui proculdubio, quoniam neſcio qua ſuperſtitione docentur obſtringi, aut integra Sacramenta percipiant, aut ab integris arceantur: quia diviſio unius ejuſdemque Myſterii ſine grandi ſacrilegio non poteſt provenire.* Ex quibus colligitur, Communionem ſub una, vel ſub utraque ſpecie ante *Gelaſii I.* Decretum in Eccleſia fuiſſe liberam.

Uſum veteris Eccleſiæ adminiſtrandi fidelibus S. Euchariſtiam ſub una quandoque ſpecie probat infirmorum Communio.

Probatur tertio uſus ille veteris Eccleſiæ, Euchariſtiam Fidelibus ſub una ſpecie interdum adminiſtrandi, ex Communione infirmorum, quibus vulgo ſub una ſpecie S. Viaticum præbebatur. Id manifeſtum eſt *Serapionis* ſenis exemplo, de quo *S. Dionyſius Alexandr.* apud *Euſeb.* Lib. 6. *Hiſtoriæ Eccleſiaſt.* cap. 44. ita ſcribit: *Puer ad Presbyterum cucurrit. Jam nox erat: Presbyter autem ægrotabat. Sed quoniam in mandatis dederam, ut morituris, ſi peterent, & maxime ſi antea ſuppliciter poſtulaſſent, venia indulgeretur, quo bonæ ſpei pleni ex hac vita migrarent; exiguam Euchariſtiæ partem puero tradidit, jubens ut in aqua intinctam Seni in os inſtillaret. Redit igitur puer buccellam afferens; Et cum appropinquaret; priusquam ingrederetur, recreatus iterum Senex: Veniſti, inquit, fili. Ac Presbyter quidem ipſe venire non potuit. Tu vero fac citius, quod imperatum eſt: & dimitte me. Mox puer buccellam intinxit; & in os Senis infudit. Qui ea paullatim abſorpta, continuo animam exhalavit.*

Idem confirmatur ex ſuprema *S. Ambroſii* Communione, de quo ſcribit *Paulinus*, in ejus Vita. *Ambroſius* morte imminente, *ab hora circiter undecima diei uſque ad illam horam, qua emiſit ſpiritum, expanſis manibus in modum crucis oravit. Honoratus autem Sacerdos Eccleſiæ Vercellenſis, cum in ſuperiori domo ſe ad quietem compoſuiſſet, tertio vocem vocantis ſe audivit, dicentiſque ſibi. Surge feſtina, quia modo eſt receſſurus. Qui deſcendens, obtulit Sancto, Domini Corpus. Quo accepto, ubi glutivit, emiſit ſpiritum.* Euchariſtiam ſub ſola ſpecie panis *S. Ambroſium* morti proximum ſumpſiſse, manifeſtum eſt ex *Paulini* narratione. Idque confirmat omnino communis Eccleſiæ uſus. Quæcumque enim Antiquitatis monumenta Euchariſtiam ad Infirmorum Communionem ſervatam fuiſſe teſtantur, ſolius Corporis Chriſti, non Sanguinis, ſive Calicis meminerunt, ut patet ex *Leon. IV.* Decreto, ex *Ratherii* Veronenſis Epiſtola Synodica ad Presbyteros ſuæ Diœceſeos, & ex Conc. Aurelianenſi ſub *Roberto* Rege. (Tom. 2 *Spicilegii.*) Ad hunc uſum deſtinatæ columbæ aureæ, vel argenteæ Altari ſuſpenſæ, quarum meminere Vita *S. Baſilii*, Teſtamentum *Perpetui* Turonenſis Epiſcopi, (Tom. 5. *Spicilegii*) & Libellus Supplex Clericorum, & Monachorum Antiochiæ ad *Joannem* Patriarcham, & ad Synodum Conſtantinopolitanam ſub *Menna* congregatam contra *Severum* Acephalorum anteſignanum. Ex antiquis item Conſuetudinibus Cœnobii Cluniacenſis, quas *S. Uldaricus* ab annis quingentis inſcriptum redegit ad memoriam ſempiternam, Lib. 3. cap. 28. certum eſt, Cluniacenſibus Monachis infirmis Euchariſtiam ſub ſola ſpecie panis vino non conſecrato intincti fuiſſe adminiſtratam.

Eamdem diſciplinam probat Communio infantium.

Quarto antiquus uſus Communionis ſub una ſpecie probatur ex Communione infantium, quibus ſub ſola ſpecie vini Euchariſtiam adminiſtrari ſolitam conſtat ex miraculo, quod patratum eſt in puella, quæ panem vino miſtum, ex reliquiis Sacrificii Idolis oblati comederat, & a Matre ignara facti ad ſacroſanctum Euchariſtiæ Sacrificium illata, divinorum quoque Myſteriorum pro more particeps facta eſt. Refert *S. Cypr.* Lib. *De Lapſis*, quod ipſo præſente contigit. *Ubi vero*, inquit, *ſollemnibus adimpletis Calicem Diaconus offerre præſentibus cœpit, & accipientibus ceteris locus ejus advenit: faciem ſuam parvula inſtinctu divinæ Majeſtatis avertere, os labiis obturantibus premere, Calicem recuſare. Perſtitit tamen Diaconus, & reluctanti licet de Sacramento Calicis infudit. Tunc ſequitur ſingultus, & vomitus. In Corpore, atque ore violato Euchariſtia permanere non potuit. Sanctificatus in Domini Sanguine potus, de pollutis viſceribus erupit; tanta eſt poteſtas Domini, tanta majeſtas. Secreta tenebrarum ſub ejus luce detecta ſunt, Sacerdotem Dei nec occulta crimina fefellerunt.* Non minus admirabiles effectus Chriſti Corpus ſub ſpecie panis porrectum produxiſſet. Cum igitur *S. Cyprianus* hanc parvulæ tam ſtupendam commotionem contigiſse narret, cum ſacer ipſi Calix propinatus eſt, argumento eſt, ipſi traditam non fuiſſe Euchariſtiam ſub ſpecie alimenti parum ejus ætati convenientis, ſcilicet ſub ſpecie panis, ſed tantum ſub ſpecie vini.

Uſus ille Euchariſtiæ ſub ſola vini ſpecie parvulis adminiſtrandæ ſequentibus Sæculis perſeveravit. Hunc Sæculo 5. aut 6. obtinuiſse morem in Eccleſia Orientali, colligitur ex *Jobio* Monacho Lib. 3. De Verbi Incarnatione, c. 18. apud *Photium* Cod. 222. Bibliothecæ. Eumque morem ad hæc uſque tempora permanſiſse apud Græcos, *Arcudius*, & *Allatius* probant. In Eccleſia pariter Latina, undecimo, & duodecimo etiam Sæculo, morem illum viguiſse, liquet ex *Paſchalis II.* Pontificis Maximi Decretis; ex *Hugone a S. Victore* Eruditionis Theologicæ Lib. 3. cap. 20. item ex *Guillelmo De Campellis*, cujus teſtimonium eſt Liber MS. qui dicitur *Pancriſis*, refert *D. Jo. Mabillonius* Præfatione 1. ad Sæculum 3. Benedictinum. *Sciendum*, inquit, *quod qui alteram ſpeciem accipit, totum Chriſtum accipit. Non enim accipitur Chriſtus membratim; vel paullatim: ſed totus, vel in utraque ſpecie, vel in altera. Unde & infantulis mox baptizatis ſolus Calix datur, quia Pane uti non poſſunt, & in Calice totum Chriſtum accipiunt. Dandus autem eſt Calix eis:*

eis: quia ſicut non poteſt ad vitam quis ingredi ſine Baptiſmo; ita nec ſine hoc vitali Viatico... Quod ergo dicitur, Utramque ſpeciem oportere accipi, hæreſis plane eſt.

Pueris paullo majoribus, nondum tamen rationis uſu pollentibus, communio ſub ſola panis ſpecie adminiſtrata olim eſt. Illis ſcilicet corporis Chriſti reliquias conſumendas dederunt Eccleſia Conſtantinopolitana, & Gallicana. De prima id teſtatur *Evagrius* lib. 4. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, c. 26. de ſecunda Synodus Matiſconenſis 2. anno 585. celebrata, can. 6.

Eumdem morem ſub unica ſpecie interdum communicandi probat communio fidelium extra Synaxes.

Quinto, mos antiquus communionis ſub una ſpecie probatur ex communione fidelium extra Sacrificium, & Conventum ſacrum populi Chriſtiani. Cum enim dabatur illis Euchariſtia in proprias ædes deferenda, ut quotidie, vel opportunitate data communicarent, ſola illis ſpecies panis præbebatur, non vini, quod acidum evaſiſſet. Illius moris teſtes ſunt *Tertullianus* lib. *de Oratione*, c. 14. & lib. 6. *ad Uxorem*, c. 5. *S. Cyprianus* lib. *de Lapſis*, *S. Baſilius* ep. 279. *S. Ambroſius* Oratione de Obitu *Satyri* fratris, & *Jo: Moſchus* in Prato Spirituali, c. 79.

Idem probatur ex Miſſis Præſanctificatorum.

Sexto, antiquus uſus communionis ſub ſola ſpecie panis probatur ex Miſſis Præſanctificatorum, in quibus Corpus, & Sanguis Chriſti non conſecrabantur, ſed Euchariſtia antea conſecrata ſub ſola ſpecie panis proponebatur, & ſumebatur, præmiſſis Pſalmis quibuſdam, Canticis, Lectionibus, & Orationibus. Hujus Ritus origo refertur ad Synodum Laodicænam, cujus can. 49. decretum eſt, *Non oportere in Quadrageſima panem offerre, niſi ſabbato, & Dominicis tantum.* De eodem Ritu Conc. Trullanum can. 52. *In omnibus* (inquit) *S. Quadrageſimæ jejunii diebus, præterquam ſabbato, & Dominica, & ſancto Annuntiationis die, fiat Sacr. Præſanctificatorum Miniſterium.* Hunc morem adhuc ſervat Orientalis Eccleſia, ut conſtat ex Euchologiis. Eccleſia autem Latina eum Ritum olim ſervavit, & ſervat etiamnum die S. Paraſceves, quo memoria Paſſionis, & mortis Domini recolitur. Miſſæ Præſanctificatorum ea die celebratæ meminerunt Ordo Romanus, Auctor libri de Divinis Officiis *Alcuino* adſcripti, *Amalarius*, *Rupertus* Abbas, *Hugo Victorinus*. Ea die Sacerdos celebrans, Clerus, Populuſque in Eccleſia Gallicana Euchariſtiam ſumebat. Sabbato etiam ſancto communione ſacra reficiebantur fideles, quo tamen die Miſſa non celebrabatur, uti nec die præcedenti, ut teſtatur *Innoc. I.* in epiſtola ad *Decentium*. Sumebatur itaque communio, ut nunc die S. Paraſceves a Sacerdote celebrante ſumitur, ex præſanctificatis, ſub ſpecie ſcilicet panis antea conſecrati. Idque ex lib. 1. *Conſuetudinum Cluniacenſium*, c. 13. confirmatur.

Objectionibus Hæreticorum contra legem, & morem Eccleſiæ de communione ſub unica ſpecie reſpondetur.

Objicitur ſententia Chriſti, præceptum continens de carne illius manducanda, & bibendo Sanguine, Joan. 6. *Niſi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis.*

Reſp. Præceptum illud ad ſolam ſumptionem referri, non ad modum ſumendi. Sumuntur autem vere tam Corpus, quam Sanguis ſub qualibet ſpecie. Secundo, Præceptum illud Chriſti hunc ſenſum patitur: *Si neque manducaveritis carnem filii hominis, neque biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Conjunctio copulans in Scriptura Sacra pro disjungente ſæpe ponitur, ut Joan. 15. *Si non veniſſem, & locutus eis non fuiſſem, peccatum non haberent.* Et Act. 3. *Argentum, & aurum non eſt mihi.* Atque hoc ſenſu ſumenda eſſe Chriſti verba, *Niſi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis*; ſequentia illa probant: *Et qui manducat me, & ipſe vivet propter me*: &, *Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.*

Unde Conc. Tridentinum ſeſſ. 21. c. 1. *Eccleſia judicium, & conſuetudinem ſecutum*, declarat, ac docet, *Nullo divino præcepto, Laicos, & Clericos non conficientes obligari ad Euchariſtiæ Sacramentum ſub utraque ſpecie ſumendum; neque ullo pacto ſalva fide dubitari poſſe, quin illis alterius ſpeciei communio ad ſalutem ſufficiat. Nam etſi Chriſtus Dominus in ultima cœna venerabile hoc Sacramentum ſub panis, & vini ſpeciebus inſtituit, & Apoſtolis tradidit; non tamen illa inſtitutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Chriſti fideles ſtatuto Domini ad utramque ſpeciem accipiendam adſtringantur. Sed neque ex ſermone illo, apud Joannem c. 6. recte intelligitur utriuſque ſpeciei communionem a Domino præceptam eſſe, utcumque juxta varias SS. Patrum, & Doctorum interpretationes intelligatur. Namque qui dixit*: Niſi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis; *dixit quoque*: Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. *Et qui dixit*: Qui manducat meam carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam; *dixit etiam*: Panis, quem ego dabo, caro mea eſt pro mundi vita. *Is denique qui dixit*: Qui manducat meam carnem, & bibit meum Sanguinem, in me manet, & ego in illo; *dixit nihilominus*: Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.

Objiciuntur Chriſti verba Matth. 26. 27. *Bibite ex hoc omnes. Hic eſt enim Sanguis meus novi Teſtamenti, qui pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum.*

Reſp. Hæc verba, *Bibite ex hoc omnes*, ad ſolos Apoſtolos, non ad fideles univerſos, referri, ut ex antecedentibus, & conſequentibus compertum eſt. *Veſpere autem facto* (inquit Evangeliſta) *diſcumbebat cum duodecim Diſcipulis ſuis. Et edentibus illis, dixit*, &c. *Cœnantibus autem eis accepit Jeſus panem; & benedixit, ac fregit, deditque Diſcipulis ſuis, & ait: Accipite, & comedite: Hoc eſt corpus meum. Et accipiens Calicem, gratias egit, & dedit illis dicens: Bibite ex hoc omnes... Et hymno dicto exierunt in Montem Oliveti. Tunc dicit illis Jeſus; Omnes vos ſcandalum patiemini in me iſta nocte.* Præterea *S. Marcus* præceptum illud Chriſti, *Bibite ex hoc omnes*, in ſuprema ipſa cœna impletum fuiſſe docet, c. 14. 23. *Et accepto*, (inquit) *Calice gratias agens dedit eis, & biberunt ex illo omnes.* Denique cum Chriſtus aliquid præcipit Apoſtolis, quod non ipſis ſolum, ſed omnibus fidelibus faciendum incumbit, illud ad omnes pertinere ſignificat, aut certe ex ipſa rei, de qua loquitur, natura, ex circumſtantiis, vel ex locis parallelis, aut ex Traditione Scripturæ interprete colligitur, id omnes ſpectare. Ita cum Chriſtus ſelectis quatuor Diſcipulis dixiſſet (Marci 13.) *Vigilate, & orate*: ſubjunxit: *Quod autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate.*

Objiciuntur hæc Apoſtoli verba 1. ad Cor. 11. *Ego enim accepi a Domino, quod & tradidi vobis.* Cum itaque Corinthii ſub utraque ſpecie communicarent, idque ipſis tradidiſſet Apoſtolus, id proculdubio a Domino acceperat.

Reſp. *S. Paulum* nec a Domino accepiſſe præceptum de Calice ab omnibus, & ſingulis fidelibus ſumendo, nec id Corinthiis tradidiſſe. Cum enim de ſumptione corporis Chriſti ſub ſpecie panis loquitur, ſcribit, eum dixiſſe: *Hoc facite in meam commemorationem*: Quæ verba abſolutum præceptum exprimunt, & faciendi, quod in cœna fiebat, & hoc ipſum in Chriſti memoriam faciendi. At cum de Calice loquitur, dictum refert a Salvatore noſtro: *Hoc facite, quotieſcumque bibetis, in meam commemorationem*: Quæ verba præceptum abſolutum non exprimunt hoc faciendi, ideſt, de Calice bibendi; ſed quotieſcumque, & quandocumque biberent, id in memoriam Domini faciendi.

Objiciuntur hæc Apoſtoli verba: *Probet autem ſe ipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de Calice bibat. Qui enim manducat, & bibit indigne, judicium ſibi manducat, & bibit.*

Reſp. Apoſtolum ibi non præcipere, aut a Domino præceptum innuere, ut fideles ſinguli panem cœleſtem, quod eſt ejus corpus, edant, & ſanguinem de Calice bibant; ſed modum præſcribere, quo ſe ad communionem corporis, & ſanguinis Chriſti, ſive ſub una ſpecie, ſive ſub utraque præparare debent, ne judicium ſibi manducent, & bibant, corpus Domini non dijudicantes. Unde hæc verba, *Quotieſcumque enim manducabitis panem hunc, & Calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat*; in ſenſu disjunctivo intelligenda ſunt, ut ex ſequenti ſententia perſpicuum eſt: *Itaque quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit corporis, & ſanguinis Domini.* Sicut enim cum Chriſtus ait Matth. 15. & Marc. 7. *Qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur*, non ſignificat neceſſe eſſe, ut patri ſimul, & matri quis maledicat, ut reus ſit violatæ legis, ſed reum eſſe, qui alterutri maledixerit; ita cum Apoſtolus ait: *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit corporis, & ſanguinis Domini*; non ſignificat eſſe reos violati corporis, & ſanguinis Domini illos dumtaxat, qui utramque ſpeciem, ſed qui alterutram indigne ſumpſerint: adeoque corpus, & ſanguinem Domini ſub alterutra ſpecie totum, integrumque contineri; & gratiæ totius, quæ Euchariſtiæ fructus eſt, participes eſſe, qui ſub una ſpecie communicaverint.

PROPOSITIO II.

Eccleſia Calicis uſum Laicis ſubtrahere potuit, juſtiſque de cauſſis ſubtraxit.

Communio ſub una ſpecie.

PRima pars inde probatur, quod ſecundum Tridentinam Syn. ſeſſ. 21. c. 2. certum ſit, *Hanc poteſtatem perpetuo in Eccleſia fuiſſe, ut in Sacramentorum diſpenſatione ſalva illorum ſubſtantia, ea ſtatueret, vel mutaret, quæ ſuſcipientium utilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire judicaret. Id autem Apoſtolus non obſcure viſus eſt innuiſſe, cum ait*: Sic nos exiſtimet homo, ut Miniſtros Chriſti, & diſpenſatores Myſteriorum Dei: *Atque ipſum quidem hac poteſtate uſum eſſe ſatis conſtat, cum in multis aliis, tum in hoc ipſo Sacramento, cum ordinatis nonnullis circa ejus uſum: Cetera (inquit) cum venero, diſponam.* 1. Cor. 4. 2. Cor. 6. Sic trinæ immerſionis in Baptiſmo veterem uſum abrogavit Eccleſia in Conc. Tolet. 4. quia trinæ immerſionis ritus ad Baptiſmi ſubſtantiam non pertinet: tum quia Hæretici quidam trinam immerſionem neceſſariam eſſe pertinaciter contendebant, eoque ritu errorem ſuum de Divinitatis in tribus Perſonis diviſione confirmari; tum quia Sacerdotibus quibuſdam in Hiſpaniis trinam immerſionem, aliis unicam uſurpantibus, periculum erat, ne ſchiſma fieret, fideique unitas ſcinderetur, ut conſtat ex can. 6. Conc. Toletani 4. & ex epiſt. *S. Gregorii* ad Leandrum Hiſpalenſem Epiſcopum. Hanc in Eccleſia auctoritatem agnoſcere tenentur Calviniani, qui in

Sy-

Synodis ſuis poteſtatem agnoſcunt permittendi abſtemiis, ut ſub ſola ſpecie panis Sacramentum ſumant, Calicem vero non ſumant, ſed labris tantum contingant, propter vitandum ſcandalum. Ita enim ſancitum eſt c. 12. Calvinianæ Diſciplinæ, art. 7. Porro ſi Calix ad ſubſtantiam Sacramenti pertinet, diſpenſari abſtemii non potuerunt, ſicut diſpenſari non poteſt de uſu aquæ in Baptiſmo; ſi vero non pertinet, ideoque diſpenſationis hujus auctoritatem illorum Synodi ſibi arrogarunt, immerito eam negant Eccleſiæ Catholicæ. Obſervare nihilominus juvat, Calviniſticam Diſciplinam cum ejuſdem Sectæ Catechiſmo pugnare, *Dominica* 53. in quo uſum Calicis omnibus, & ſingulis indiſcriminatim a Chriſto Domino præceptum profitentur: neminemque de hoc præcepto diſpenſare poſſe. *Lutherus* etiam lib. *de Captivitate Babylonica* agnoſcit fideles neceſſitate præcepti ad communionem ſub utraque ſpecie non cogi. *Itaque* (inquit) *non hoc ago, ut vi rapiatur utraque ſpecies, quaſi neceſſitate præcepti ad eam cogamur*, &c. Potuit igitur Eccleſia, gravibus, & juſtis de cauſſis ſubtrahere Laicis Calicis uſum & conſuetudinem ſub altera ſpecie communicandi approbare, & pro lege habendam decernere, quam reprobare, aut ſine ipſius Eccleſiæ auctoritate pro libito mutare non liceat. Id autem fecit in Conc. Conſtantienſi ſeſſ. 13. in Baſileenſi ſeſſ. 30 & in Tridentino ſeſſ. 21. capitibus 1. 2. & 3. & canonibus 1. 2. & 3. quorum hæc ſunt verba.

1. *Si quis dixerit, ex Dei præcepto, vel neceſſitate ſalutis, omnes, & ſingulos Chriſti fideles utramque ſpeciem ſanctiſſimi Euchariſtiæ ſacramenti ſumere debere; Anathema ſit.*

2. *Si quis dixerit, S. Eccleſiam Catholicam non juſtis cauſſis, & rationibus adductam fuiſſe, ut Laicos, atque etiam Clericos non conficientes, ſub panis tantummodo ſpecie communicaret; aut in eo erraſſe; Anathema ſit.*

3. *Si quis negaverit, totum & integrum Chriſtum omnium gratiarum fontem, & auctorem, ſub una panis ſpecie ſumi, quia (ut quidam falſo aſſerunt) non ſecundum ipſius Chriſti inſtitutionem ſub utraque ſpecie ſumatur; Anathema ſit.*

Rationes Eccleſiaſtici Decreti de communione ſub unica ſpecie.

Rationes autem, quibus adducta eſt Eccleſia, ut hanc ſub altera ſpecie communicandi conſuetudinem non ſolum approbaret, ſed etiam Decreti auctoritate firmaret, Concilii Trid. Catechiſmus hunc in modum exponit.

Prima eſt periculum irreverentiæ erga SS. Sacramentum. Maxime enim cavendum erat, ne Sanguis Domini in terram funderetur: quod quidem difficile vitari poſſe videbatur, ſi in magna populi multitudine eum miniſtrare oportuiſſet. Ob iſtud irreverentiæ periculum *Rodulphus* Abbas *S. Trudonis*, qui vivebat Sæculo duodecimo ineunte, Calicem Laicis removeri ſuadet his Verſibus:

Hic, & ibi caute fiat, ne Presbyter ægris,
Aut ſanis tribuat Laicis de Sanguine Chriſti:
Nam fundi poſſet leviter: ſimplexque putaret,
Quod non ſub ſpecie ſit totus JESUS utraque.

Communio ſub unica ſpecie.

Hic uſus prævalere cœperat circa medium Sæculi duodecimi, ut conſtat ex *Roberto Pullo* S. R. E. Cardinali, Sententiarum, part. 8. c. 3. *Primo Corpus* (inquit) *poſtea Sanguis a Presbyteris eſt ſumendus. Inſtitutio Chriſti mutanda non eſt... Verum qualiter a Laicis Euchariſtia ſumi deberet, ſponſæ ſuæ commiſit judicio: cujus conſilio, & uſu pulchre fit, ut caro Chriſti Laicis diſtribuatur. Nimirum periculoſe fieret, ut ſanguis ſub liquida ſpecie multitudini fidelium in Eccleſia divideretur; longe periculoſius ſi infirmis per Parochiam deferretur.* Mos iſte paſſim receptus erat Sæculo decimotertio, teſte Alexandro Alenſi: *Dicendum* (inquit) *quod quia Chriſtus integre ſumitur ſub utraque ſpecie, bene licet ſumere Corpus Chriſti ſub ſpecie panis tantum, ſicut fere ubique fit a Laicis in Eccleſia.* Ex S. Th. 3. p. q. 80. ar. 12. *Circa uſum* (inquit) *hujus Sacramenti duo poſſunt conſiderari; unum ex parte ipſius Sacramenti, aliud ex parte ſumentium. Ex parte quidem ipſius Sacramenti convenit, quod utrumque ſumatur ſcilicet Corpus, & Sanguis; quia in utroque conſiſtit perfectio Sacramenti: & ideo quia ad Sacerdotem pertinet hoc Sacramentum conſecrare, & perficere, nullo modo debet Corpus Chriſti ſumere ſine Sanguine. Ex parte autem ſumentium requiritur ſumma reverentia, & cautela, ne aliquid accidat, quod vergat ad injuriam tanti Myſterii. Quod præcipue poſſet accidere in Sanguinis ſumptione: qui quidem ſi incaute ſumeretur, de facili poſſet effundi. Et quia crevit multitudo populi Chriſtiani, in qua continentur ſenes, & juvenes, & parvuli, quorum quidam non ſunt tantæ diſcretionis, ut cautelam debitam circa uſum hujus Sacramenti adhibeant; ideo provide in quibuſdam Eccleſiis obſervatur, ut populo Sanguis ſumendus non detur, ſed ſolum a Sacerdote ſumatur.*

Ratio altera, qua adducta eſt Eccleſia, ut communionem ſub una tantum ſpecie Laicis permitteret, ex communione infirmorum petita eſt. Cum enim Euchariſtia ægrotis præſto eſſe debeat, magnopere timendum erat, ne ſi diutius vini ſpecies aſſervaretur, aceſceret.

Tertia ratio, ex abſtemiorum multitudine. Permulti enim ſunt, qui vini ſaporem, ac ne odorem quidem perferre ullo modo poſſint: Quare ne, quod ſpiritualis ſalutis cauſſa dandum eſt, corporis valetudini noceret, prudentiſſime ſancitum eſt ab Eccleſia, ut panis tantummodo ſpecie fideles acciperent.

Quarta ratio, ex ſumma vini pluribus in Provinciis penuria: in quas aliunde ſine maximis impenſis, ac nonniſi longiſſimis, ac difficillimis itineribus convehi poſſet.

Quinta ratio, ex hæreſi eorum, qui negabant ſub utraque ſpecie totum Chriſtum eſſe, ſed Corpus tantum exangue ſub ſpecie panis, Sanguinem autem ſub vini ſpecie contineri aſſerebant. Ad quam hæreſim convellendam, & fidei Catholicæ veritatem ante omnium oculos magis ponendam, ſapientiſſimo conſilio Decretum de communione Laicorum, & Clericorum non conficientium ab Eccleſia editum eſt.

Objectionibus reſpondetur.

Objicitur, Calicem Sanguinis Chriſti Teſtamentum quoddam eſſe Chriſtianis omnibus a Chriſto relictum, ut ſignificant illa ejus verba: *Hic Calix novum Teſtamentum eſt in meo Sanguine*: Atqui, ut Apoſtolus ſcribit ad Gal. 3. *Confirmatum ſemel hominis Teſtamentum nemo ſpernit, aut ſuperordinat*: Calix igitur ſubtrahi non potuit Laicis abſque injuria, & ſacrilegio in Chriſtum ejuſque Teſtamentum.

Reſpondetur, Calicem pro legato quodam teſtamentario relictum Eccleſiæ, verum non ea conditione, ut omnibus omnino diſtribueretur, ſed illis, & eo modo, quo ipſa expedire judicaret. Præterea Calix ad Chriſti Teſtamentum pertinet, non ratione modi, quo ſumitur Sanguis ſub ſpecie vini, ſed ratione rei contentæ, ac ſumptæ, ſcilicet ipſius Sanguinis: quem re ipſa percipiunt, qui ſub ſola ſpecie panis communicant, ſub qua Chriſtus totus, & integer continetur, & ſumitur.

Objicitur ſecundo, ad perfectionem Sacramenti Euchariſtiæ concurrere & manducationem Corporis, & bibitionem Sanguinis Chriſti: ſi ergo ſumatur ſub una tantum ſpecie, Sacramentum erit imperfectum: quod ad ſacrilegium pertinere videtur, ſecundum illud *Gelaſii* Pontificis Maximi: *Diviſio unius ejuſdemque Myſterii ſine grandi ſacrilegio provenire non poteſt.*

Reſpondet *S. Thomas*, perfectionem hujus Sacramenti non eſſe in uſu fidelium, ſed in conſecratione materiæ: *Et ideo nihil derogat perfectioni hujus Sacramenti, ſi populus ſumat Corpus ſine Sanguine, dummodo Sacerdos conſecrans ſumat utrumque*: Maxime cum nihil amplius accipiat, quoad rem contentam, is, cui utraque ſpecies porrigitur, quam is, cui altera tantum: uterque enim unum, & integrum Chriſtum ſumit: licet quoad ſpeciem externam plus aliquid accipiat, qui ſub utraque ſpecie communicat. Verumtamen cum uterque Sacrificii ſit æque particeps, in quo Chriſtus ſub utraque ſpecie offertur, qui unam ſpeciem ſumit, totius Sacramenti etiam ſecundum externam formam ſpectati particeps eſſe cenſetur: ſicut in veteri Lege, qui partem de Sacrificio edebat, totius Sacrificii particeps habebatur.

Objicitur tertio; prohibere non poteſt Eccleſia, ne hoc Sacramentum celebretur in memoriam Dominicæ Paſſionis, cum id Chriſtus juſſerit, dicens; *Hoc facite in meam commemorationem*: Sed Paſſio Chriſti per unicam ſpeciem non repræſentatur: non potuit igitur Eccleſia communionem ſub una ſpecie præcipere.

Reſpondetur, Paſſionem Chriſti non repræſentari unius ſpeciei conſecratione; non repræſentari etiam ita expreſſe, & perfecte unius ſpeciei ſumptione; ſed nego, quod nullatenus ſignificetur communione ſub una ſpecie: ſicut mors, & ſepultura ejuſdem Salvatoris expreſſius, & perfectius quidem ſignificatur trina immerſione, quam unica, in Baptiſmo: ſed tamen una etiam immerſione ſignificatur. Eo ipſo enim, quo una ſpecies ab altera ſeparata eſt, revocatur in memoriam Corporis, & Sanguinis ſeparatio in Paſſione. Hinc *S. Thomas* in reſponſione ad tertium; ait: *Repræſentatio Dominicæ Paſſionis agitur in ipſa Conſecratione hujus Sacramenti, in qua non debet Corpus ſine Sanguine conſecrari: poteſt autem a populo Corpus ſine Sanguine ſumi. Nec exinde ſequitur aliquod detrimentum; quia Sacerdos in perſona omnium Sanguinem offert, & ſumit, & ſub utraque ſpecie totus Chriſtus continetur.*

Objicitur quarto; gratiam ampliorem conferri ſumentibus utramque ſpeciem, quam unicam: non potuiſſe ergo alteram ſpeciem ſubtrahi fidelibus ſine manifeſta ipſorum injuria.

Reſpondetur; quod etſi uberior gratia conferatur communicantibus ſub utraque ſpecie, potuit tamen Eccleſia communionem ſub unica tantum præcipere: quia major habenda eſt ratio divini honoris, & reverentiæ Sacramento debitæ, atque victoriæ fidei de Hæreticorum erroribus, quam privati boni, etiam ſpiritualis, fidelium; maxime cum nulla gratia priventur ad ſalutem neceſſaria. Unde non ſolum alteram ſpeciem infantibus ſubtraxit Eccleſia Occidentalis, ſed Euchariſtiam ipſis adminiſtrare deſiit, quod olim faciebat continenter poſt Baptiſmum, & Confirmationem, ſtatim a nativitate: quamvis certum ſit, novam gratiam recepturos, ſi Euchariſtia ſecundum morem antiquum donarentur. Porro quicumque Sacram Communionem ſub una ſpecie digne recipiunt, *Quod ad fructum attinet, nulla gratia neceſſaria ad ſalutem defraudantur*, ut docet Concilium Tridentinum ſeſſ. 21. c. 3. propterea, quod ſub illa totus Chriſtus continetur, verumque Sacramentum ſumitur. Sed tamen probabilius videtur, communicantibus ſub utraque ſpecie gratiam ampliorem per ſe non conferri;

Communio ſub una ſpecie.

eadem enim gratia unius, & ambarum ſpecierum ſumptioni promiſſa eſt. Sicut enim dicit Chriſtus Jo: 6. *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam*: ita ait: *Si quis manducaverit ex hoc Pane, vivet in æternum*: Et, *Qui manducat hunc Panem, vivet in æternum.*

Eadem itaque gratia confertur, ſeu ſpeciem utramque ſeu unicam ſumentibus. Id confirmat *S. Th.* Opuſc. 58. c. 18. *Quamtumcumque* (inquit) *parva ſit ſpecies Panis, ibi eſt totum Corpus Chriſti per converſionem, Sanguis per connexionem, Anima per conjunctionem, & Divinitas integra per unionem: unde certum eſt, quod habet plenam rationem cibandi ſpiritualiter, & confortandi animam.* Et c. 29. *Sicut ſumit Sacerdos Sanguinem Chriſti ſacramentaliter de Calice: ſic populus ſumit eum intellectualiter ſub ſpecie Panis de ipſo Corpore Chriſti: & eſt eis tam utilis, & dulcis, ut Sacerdotibus, qui ſumunt eum ſub ſpecie vini de Calice.*

ARTICULI CONSECTARIA.

REGULA PRIMA.

Presbyteri, qui Sacramentum Euchariſtiæ ſub utraque ſpecie nunc adminiſtrarent, mortaliter peccarent, & Excommunicationem incurrerent.

Præceptum enim Eccleſiæ violarent in re gravi, in cujus tranſgreſſores lata eſt a Conc. Conſtantienſi Excommunicationis Sententia.

REGULA II.

Lex Eccleſiæ de Communione Laicorum ſub una ſpecie non eſt perpetua, & immutabilis.

Poteſt enim Eccleſia juſtis de cauſſis eam revocare, vel temperare, atque de illa diſpenſare, ſi id expedire judicaret. Ita Baſileenſe Concilium diſpenſare decreverat cum Bohemis, & Moravis ab Huſſitarum hæreſi ad fidem, & unitatem Eccleſiæ Catholicæ redeuntibus, ut Nationum illarum Sacerdotes Communionem ſub utraque ſpecie perſonis ſibi ſubjectis adminiſtrarent, ſi id reverenter poſtularent; ea conditione adjecta, ut inter communicandum plebem publice inſtruerent, non ſub ſpecie panis Carnem Chriſti tantum, nec ſub ſpecie vini ſolum Sanguinem, ſed ſub qualibet ſpecie totum, & integrum contineri Chriſtum. Trid. Synod. ſeſſ. 22. duos Articulos de conceſſione Calicis, videlicet, *An rationes, quibus S. Catholica Eccleſia adducta fuit, ut communicaret Laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes ſub una panis ſpecie, ita ſint retinendæ, ut nulla ratione Calicis uſus cuiquam ſit permittendus?* &, *An, ſi honeſtis, & Chriſtianæ caritati conſentaneis rationibus concedendus alicui, vel Nationi, vel Regno, Calicis uſus videatur; ſub aliquibus conditionibus concedendus ſit, & quænam illæ ſint?* ad Summum Pontificem retulit, qui pro ſua ſingulari prudentia id faceret, quod utile Reipublicæ Chriſtianæ, & ſalutare petentibus uſum Calicis fore judicaret.

Communio ſub una ſpecie.

Pius IV. anno milleſimo quingenteſimo ſexageſimoquarto, rogante *Ferdinando* Imperatore; quibuſdam Epiſcopis Germaniæ facultatem dedit Communionem ſub utraque ſpecie permittendi in locis, ubi cauſſas allatas veras eſſe cognoſcerent, quibuſdam certis conditionibus a ſe præſcriptis. Hæc conceſſio Viennæ in Auſtria ſumma lætitia excepta eſt, maximaque inde ſpes converſionis Hæreticorum affulſit. Sed brevi compertum eſt, id eſſe inſtar breviſſimi levamenti, quod interdum ex nocentis poculi delectatione experitur ægrotus, ut refert *Palavicinus* Lib. 24. Hiſtoriæ Concil. Trid. c. 8. Cum igitur, nec petentium ſaluti, nec deviorum reductioni id prodeſſet, multique ſtatim irrepſiſſent abuſus, *S. Pius V.* anno 14. elapſo revocavit quicquid ea de re *Pius IV.* permiſerat; præcipiens ſub pœna Excommunicationis, ut Decretum de Communione ſub una ſpecie ab omnibus inviolabiliter obſervaretur.

Quibuſdam tamen Communio ſub utraque ſpecie ab Eccleſia ſingulari Privilegio conceſſa eſt, ut Chriſtianiſſimis Regibus in eorum Inauguratione: Diacono, & Subdiacono Eccleſiæ *S. Dionyſii* prope Pariſios Dominicis, & diebus ſollemnibus; & Miniſtris Altaris apud Cluniacum ſingulis Dominicis, & Feſtis.

REGULA III.

Hæreticis noſtri temporis Communionem ſub utraque ſpecie permittere non expedit.

Primo, quia non moventur ad Calicis uſum poſtulandum juſta aliqua ratione, ſed ex pertinaci dumtaxat exiſtimatione, qua ſentiunt eum eſſe a Chriſto præceptum; & ut captent occaſionem carpendi Romanam Eccleſiam, quaſi inſtitutioni Chriſti repugnantem. Horum ergo votis annuere, quid aliud eſſet, quam hæreſim fovere? Secundo, ex hujuſmodi conceſſione facile ſequeretur aliorum Hæreticorum in ſuis erroribus confirmatio, & rudium, ſimpliciumque Catholicorum deceptio, dum Hæretici jactarent, Eccleſiam ſuum tandem errorem agnoviſſe, ſibique de victoria blandirentur. Tertio, Fideles plerique inde ſcandalum paterentur, & Calicis uſum pariter poſtularent. Quarto; tolleretur conſuetudinis uniformitas, quam in Euchariſtiæ uſu ſervari decet.

REGULA IV

Communio Laica, & Communio Peregrina, cujus in antiquis Canonibus fit mentio, quid aliud fuerunt a ſumptione Euchariſtiæ ſub unica ſpecie, aut extra cancellos Altaris, more Laicorum.

Quid Communio Laica.

Clericos enim ad *Laicam Communionem* detruſos legimus eo tempore, quo ipſi etiam Laici ſub utraque ſpecie communicabant. Eſt itaque Communio Laica jus ſocietatis, & communicationis cum ceteris Fidelibus in rebus tam ſacris quam civilibus more Laicorum. Unde Clerici a gradu Clericali ob aliquod crimen dejecti, & in ordinem plebis redacti, ad Communionem Laicam damnati dicebantur. Ex eo autem, quod perpetua depoſitione a ſui gradus honore, & functionibus remoti, & inter Laicos relegati eſſent, conſequens erat, ut in ſumptione Euchariſtiæ inſtar Laicorum ſe gererent, eam ſumentes extra ſepta Altaris, aut ſub una, vel utraque ſpecie, ſicut ex uſu Eccleſiæ tunc Laici ſumere conſueverant.

Quid Communio Peregrina.

Laicam tantum Communionem *Photio* concedit *Hadrian. II.* ſi Conciliabuli ſui geſta damnaverit, & Sedis Apoſtolicæ Decretis morem geſſerit, ut conſtat ex Synod. Romana, quæ Act. 8. Synodi Oecumenicæ Octavæ inſerta eſt. Laicam tantum Communionem Clericis, qui Viduam, aut ſecundam uxorem duxerant, tribuit *Siricis* Epiſt. 1. Redeuntibus ab Hæreſi & ab Hæreticis baptizatis, *Innoc. I.* Ep. 22. Diaconis capitalium criminum ante Ordinationem reis, ſi ſponte deinde confeſſi fuiſſent, poſt triennium; ſi ab alio detecti, poſt quinquennium, acta legitima Pœnitentia, Communionem Laicam indulſit Illiberitana Synod. can. 76. Epiſcopo, Presbytero, Diacono, capitalis criminis reis, falſariis, aut qui falſum teſtimonium dixerint, ab Officii honore depoſitis, & in Monaſterium detruſis, Laicam tantum Communionem permittit Concil. Agathenſe, can. 50. Subdiaconos, ceteroſque Clericos Majores, qui Matrimonii ante Ordinationem contracti jure poſt ipſam ordinationem uſi fuerint, ab Officio depoſitos, Laica Communione contentos eſſe jubet Conc. Aurelianenſe 3. can. 2. Item Clericos, qui ſuperbia elati, Officium ſuum implere noluerint. (Can. 19.) Priſcæ Diſciplinæ ſeveritate Clericis, graviſſimorum criminum reis, ne in exitu quidem vitæ, Laica Communio conceſſa eſt a Synodo Illiberitana, can. 18. & Sardicenſi can. 2. Clericos capitalis criminis reos a gradu quidem deponendos eſſe; a Laicorum autem Communione non arcendos, *S. Baſilio* viſum eſt in Epiſtola ad *Amphilochium*. Epiſcopis, Presbyteris, Diaconis, qui ſe ſponte ſeu coacti rebaptizati fuiſſent, Communionem Laicam in morte tantum reddendam edixit Synod. Romana ſub *Felice III.* Pontifice Maximo, Presbytero cuidam depoſito, Subdiaconis item quibuſdam depoſitis, facultatem communicandi inter Laicos conceſſit *S. Greg.* Lib. 4. Ep. 5. & Ep. 16.

Quid Communio Peregrina.

Quod *Peregrinam Communionem* ſpectat, obſcurum eſt, ac incertum, quid eo nomine intellexerit Antiquitas. Probabilis non videtur eorum opinio, qui ad Communionem Peregrinam redactos fuiſſe Clericos crediderunt, cum in eo loco, & ſtatu collocabantur, quo poni ſolebant Clerici peregrini, qui ſine litteris commendatitiis Epiſcoporum ſuorum, quas *Formatas* vocabant, extra propriam Diœceſim peregrinabantur. Qui benigne excipi, & Eccleſiæ ſumptibus ali conſueviſſent, nullo prætermiſſo humanitatis officio: nemo tamen cum illis tamquam cum Clericis communicabat, nec ullis Ordinis ſui muneribus fungi ſinebantur: ſed ab Euchariſtiæ ſumptione non arcebantur. Hujus Communionis ut pœnæ meminerunt Conc. Agathenſe can. 3. & 5. & Ilerdenſe can. 16. Verum ex iis Conciliis colligitur, Peregrinam Communionem relationem ad Euchariſtiam non dixiſſe. Quis enim credat, ſacrilegis Eccleſiæ furibus Euchariſtiam adminiſtratam fuiſſe? Quis credat prolixiori Anathemate damnatos, ad S. Menſam admiſſos fuiſſe? His tamen Peregrinam Communionem tribuunt duo illa Concilia. Peregrinam Communionem nihil aliud fuiſſe exiſtimo, quam expunctionem Clericorum ex Cleri corpore, & matricula, ſervato jure commercii, & ſocietatis cum ceteris Fidelibus; idque Peregrinæ Communionis a Laica fuiſſe diſcrimen, quod Laica Communione damnati e gradibus, Ordinibuſque ſuis in perpetuum dejecti, & depoſiti eſſent: ad Communionem vero Peregrinam redacti, Ordinum ſuorum functionibus ad tempus prohiberentur, & peracta Pœnitentia in gradus ſuos, & in matriculam Eccleſiæ reſtitui poſſent. Id patet ex can. 2. Conc. Agathenſis. *Contumaces* (inquit) *Clerici ab Epiſcopis corrigantur, & ſi qui prioris gradus elati ſuperbia Communionem* (ideſt, conſortium ceterorum) *fortaſſe contempſerint, aut Eccleſiam frequentare, vel Officium ſuum implere neglexerint, Peregrina eis Communio tribuatur, ita ut cum eos Pœnitentia correxerit, reſcripti in Matricula, Gradum ſuum, Dignitatemque ſuſcipiant.*

CAPUT VI.

De Miſſa Sacrificio.

EUchariſtiam duabus de cauſſis inſtitutam docet Conc. Tridentini Catechiſmus. Altera eſt, ut cœleſte animæ noſtræ alimentum eſſet, quo vitam ſpiritualem tueri, & conſervare poſſemus: altera, ut Eccleſia perpetuum Sacrificium haberet, quo peccata noſtra expiarentur, & cœleſtis Pater ſceleribus noſtris ſæpe graviter offenſus, ab ira ad miſericordiam, a juſtæ animadverſionis ſeveritate ad clementiam traduceretur. Hujus rei figuram, & ſimilitudinem in Agno Paſchali licet animadvertere, qui, ut Sacrificium, & Sacramentum, a filiis Iſrael offerri, & comedi conſueverat. An autem Euchariſtiæ Oblatio, & Conſecratio ſit verum, & proprie dictum Sacrificium, quæſtio eſt inter Catholicos, & Hæreticos noſtri temporis, Lutheranos ſcilicet, & Calviniſtas controverſa; de qua, ut Eccleſiæ doctrinam, & fidem exponamus.

Notio Sacrificii generatim, & improprie ſumpti.

Obſervandum eſt, Sacrificium ex eo vocatum, quod homo facit aliquid ſacrum, vel generatim, & improprie ſumi; vel ſtricte, & proprie. Primo modo omne bonum opus propter Dei gloriam factum Sacrificium eſt. Hinc Eccl. 25. 2. dicitur: *Sacrificium ſalutare eſt attendere mandatis; & diſcedere ab omni iniquitate ... Et, qui facit miſericordiam, offert Sacrificium*. Hinc *S. Aug.* Lib. 10. *De Civitate Dei* c. 6. *Verum Sacrificium* (inquit) *eſt omne opus, quod agitur, ut ſancta ſocietate inhæreamus Deo, relatum ſcilicet ad illum finem boni, quo veraciter beati eſſe poſſimus. Unde & ipſa miſericordia, qua homini ſubvenitur, ſi propter Deum non fit, non eſt Sacrificium. Etſi enim ab homine fit, vel offertur, tamen Sacrificium res divina eſt ... Unde ipſe homo Dei nomine conſecratus, & Deo votus, in quantum mundo moritur, ut Deo vivat, Sacrificium eſt... Corpus etiam noſtrum, cum per temperantiam caſtigamus, ſi hoc, quemadmodum debemus, propter Deum facimus, ut non exhibeamus membra noſtra arma iniquitatis peccato, ſed arma juſtitiæ Deo, ſacrificium eſt. Ad quod exhortans Apoſtolus ait*: Obſecro vos, fratres, per miſericordiam Dei, ut exhibeatis corpora veſtra hoſtiam vivam, ſanctam, Deo placentem, rationabile obſequium veſtrum. *Si ergo corpus, quo inferiore tamquam famulo, vel tamquam inſtrumento utitur anima, cum ejus bonus, & rectus uſus ad Deum refertur, ſacrificium eſt, quanto magis anima ipſa, cum ſe refert ad Deum, ut igne amoris ejus accenſa formam concupiſcentiæ ſæcularis amittat, eique tamquam incommutabili formæ ſubdita reformetur, hinc ei placens, quod ex ejus pulcritudine acceperit, ſacrificium eſt?*

Rom. 12.

Quid ſit Sacrificium proprie dictum.

Sacrificium ſecundo modo, ideſt, ſtricte, & proprie dictum, ab actionibus miſericordiæ diſtinctum eſſe, Scriptura Sacra docet *Oſee VI.* ubi Deus ait: *Quia miſericordiam volo, & non Sacrificium, & ſcientiam Dei plus, quam holocauſta* Et 1. Reg. 15. dicitur: *Melior eſt obedientia quam victima* Sic acceptum Sacrificium definitur: *Oblatio externa ſoli Deo facta, qua in recognitionem ſupremi ejus dominii, a legitimo Miniſtro res aliqua ſenſibilis, & permanens ritu myſtico conſecratur, & mutatur*. Nomine Oblationis, non intelligitur res oblata, ſed actio ipſa Miniſtri, victimam offerentis. Hinc Scriptura docet, præcipuum Sacerdotum munus eſſe Sacrificii Oblationem, *Omnis namque Pontifex ex hominibus aſſumptus, pro hominibus conſtituitur in iis, quæ ſunt ad Deum, ut offerat dona, & Sacrificia pro peccatis*. Oblatio illa *externa* eſſe debet: *Sacrificium enim viſibile*, (inquit *S. Aug.* Lib. 10. *De Civitate Dei*, c. 5.) *inviſibilis ſacrificii Sacramentum, ideſt, ſacrum ſignum eſt*. Additur, *ſoli Deo facta*. „ Naturalis enim ratio „ dictat homini, quod alicui Superiori ſubdatur propter de„ fectus, quos in ſeipſo ſentit, in quibus ab aliquo ſuperiori „ eget adjuvari, & dirigi. Et quicquid illud ſit, hoc eſt, „ quod apud omnes dicitur Deus. Sicut autem in rebus na„ turalibus naturaliter inferiora ſuperioribus ſubduntur; ita „ etiam naturalis ratio dictat homini ſecundum naturalem „ inclinationem, ut ei, quod eſt ſupra hominem, ſubjectio„ nem, & honorem exhibeat ſecundum ſuum modum. Eſt „ autem modus conveniens homini, ut ſenſibilibus ſignis „ utatur ad aliqua exprimenda: & ideo ex naturali ratio„ ne procedit, quod homo quibuſdam ſenſibilibus rebus uta„ tur, offerens eas Deo in ſignum debitæ ſubjectionis, & ho„ noris, in ſimilitudinem eorum, qui Dominis ſuis aliqua of„ ferunt in recognitionem dominii. Hoc autem pertinet ad „ rationem Sacrificii. Præterea, Oblatio Sacrificii fit ad ali„ quid ſignificandum. Significat autem Sacrificium, quod „ offertur exterius, ſpirituale Sacrificium interius, quo ani„ ma ſeipſam offert Deo ſecundum illud Pſalmiſtæ; *Sacrifi*„ *cium Deo ſpiritus contribulatus*. Anima autem ſe offert „ Deo in Sacrificium, ſicut principio ſuæ creationis, & ſi„ cut fini ſuæ beatificationis. Secundum autem veram fi„ dem ſolus Deus eſt Creator animarum noſtrarum. Et ideo ſi„ cut ſoli Deo ſummo debemus Sacrificium ſpirituale offerre; „ Ita etiam ſoli Deo debemus offerre exteriora Sacrificia. Sic„ ut etiam „ *Orantes, atque laudantes ad eum dirigimus ſignificantes voces, cui res ipſas in corde, quas ſignificamus, offerimus* (ut *S. Aug.* dicit L. 10. *De Civ. Dei*, c. 19.) *Ita ſacrificantes non alteri viſibile Sacrificium offerendum eſſe noverimus, quam illi, cujus in cordibus noſtris inviſibile Sacrificium nos ipſi eſſe debemus*. Hoc etiam videmus in omni Republica obſervari, quod ſummum Rectorem aliquo ſigno ſingulari honorant; quod cuicumque alteri deferretur, eſſet crimen læſæ Majeſtatis. Et ideo in Lege divina ſtatuitur pœna mortis in eos, qui divinum honorem aliis exhibent. *Qui immolat Diis*, (inquit) *occidetur, præterquam Domino ſoli*. Ita diſſerit *S. Th.* 2. 2. q. 85. art. 1. & 2. Hinc *S. Aug.* Lib. 10. *De Civ. Dei*, c. 4. *Sacrificium certe* (inquit) *nullus hominum eſt, qui audeat dicere deberi, niſi Deo*. Et paullo poſt: *Quis ſacrificandum cenſuit, niſi ei, quem Deum, aut ſcivit, aut putavit, aut finxit?* Et Lib. 1. *Contra Adverſarium Legis, & Prophetarum*, c. 18. *Dæmon ſibi Sacrificium non exigeret, niſi Deo vero deberi ſciret. Falſus enim Deus ſic ſe vult honorari ab eis, quos decipit, quomodo verus Deus ab eis, quibus conſulit: & maxime Sacrificium eſt, quod præcipue debetur Deo. Nam obſequia cetera, quæ divinitati exhibentur, auſi ſunt ſibi etiam ſuperbia faſtu homines arrogare. Rariſſimi autem commemorantur, qui ſibi, ut ſacrificaretur, cum Regia Poteſtate poſſent, auſi fuerint imperare. Quicumque tamen auſi ſunt, per hoc ſe Deos haberi voluerunt*. Oblationis finis exprimitur, cum dicitur, *facta in recognitionem ſupremi dominii Dei*: Externo quippe Sacrificio ſervitutem ſuam, infirmitatem, indigentiam, ac reverentiam erga ſummam Dei Majeſtatem homo profitetur, atque conteſtatur ipſum, ut bonis noſtris, ita nec Sacrificiis quidem egere. *Non ſolum igitur pecore, vel qualibet alia re corruptibili, atque terrena, ſed ne ipſa quidem juſtitia hominis Deus egere credendus eſt; totumque, quod recte colitur Deus, homini prodeſſe, non Deo. Neque enim fonti ſe quiſquam dixerit profuiſſe, ſi biberit; aut luci, ſi viderit*. Fieri dicitur hæc Oblatio *a legitimo Miniſtro*; ad hoc enim Religionis officium non omnes promiſcue deſtinati ſunt, ſed qui a Deo tanquam *Aaron* vocantur, & ex populo aſſumpti pro hominibus conſtituuntur in iis, quæ ſunt ad Deum, ut offerant dona, & Sacrificia pro peccatis, ut loquitur Apoſtolus ad *Heb.* 5. Atque hinc excluduntur a ratione Sacrificii proprie dicti privatorum hominum Oblationes ſoli Deo factæ. Dicitur *Oblatio rei ſenſibilis, & permanentis*; ut a precibus, genuflexionibus, & aliis, quæ fiunt a Sacerdotibus actu externo in reverentiam Dei, & tamen Sacrificia proprie non ſunt, diſtinguatur. Res illa *Conſecrari* debet *Ritu myſtico*; ex profana enim fieri debet ſacra: & per hoc diſtinguitur ab Oblationibus, Primitiis, & Decimis. Nam (ut ait *S. Th.* 2. 2. qu. 85. art. 3. ad tertium.) *Sacrificia proprie dicuntur, quando circa res Deo oblatas aliquid fit: ſicut quod animalia occidebantur, & comburebantur: quod panis frangitur, & comeditur, & benedicitur: & hoc ipſum nomen ſonat: nam Sacrificium dicitur ex hoc, quod homo facit aliquid ſacrum. Oblatio autem directe dicitur, cum Deo aliquid offertur, etiamſi nihil circa ipſum fiat: ſicut dicuntur offerri denarii, vel panes in Altari, circa quos nihil fit*. Unde omne Sacrificium eſt oblatio, ſed omnis oblatio non eſt Sacrificium. *Primitiæ autem oblationes erant, quia Deo offerebantur: non erant autem Sacrificia, quia nihil ſacrum circa eas fiebat. Decimæ autem proprie loquendo non ſunt Sacrificia, neque Oblationes; quia non immediate Deo, ſed Miniſtris divini cultus exhibentur*. Res denique oblata *mutari* debet, ac re ipſa, ſeu modo quodam myſtico deſtrui, ut ratio Sacrificii conſtet, quo Deum ſupremum vitæ noſtræ Dominum profiteamur, & colamus.

Heb. 5.

Sacrificium ſoli Deo debitum.

Pſ. 50.

Exod. 20.

ARTICULUS I.

Utrum Euchariſtia ſit verum, & proprie dictum Sacrificium.

PROPOSITIO I.

Ex S. Scriptura probatur Euchariſtiam eſſe verum Sacrificium.

EUchariſtiam eſſe verum, proprieque dictum Sacrificium, dogma fidei eſt.

Id probat in primis Prophetæ Regis oraculum Pſ. 109. *Juravit Dominus, & non pœnitebit eum: Tu es Sacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech*. Sacerdotium enim Chriſti Sacerdotio Melchiſedech aſſimilari docent Patres, ratione rei in Melchiſedeci Sacrificio oblatæ, ſcilicet panis, & vini, Gen. 14. 18. *At vero Melchiſedech Rex Salem, proferens panem, & vinum, (erat enim Sacerdos Dei Altiſſimi) benedixit ei*. Matth. 26. *Accepit Jeſus panem, & benedixit, ac fregit, deditque Diſcipulis ſuis, & ait: Accipite, & comedite: Hoc eſt Corpus meum. Et accipiens Calicem, gratias egit, & dedit illis, dicens: Bibite ex hoc omnes. Hic eſt enim Sanguis meus Novi Teſtamenti, qui pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum*. Chriſtus itaque Sacrificium inſtituit proprie dictum, quod non eſt aliud ab Euchariſtia. Hinc *S. Cypr.* Epiſt. 63. ad *Cæcilium*, ait: *In Sacerdote Melchiſedech Sacrificii Dominici Sacramentum præfiguratum videmus, ſecundum quod Scriptura Divina teſtatur, & dicit*: Et Melchiſedech Rex Salem protulit panem, & vinum. Fuit autem Sacerdos Dei ſummi, & benedixit Abraham. *Quod autem Melchiſedech typum Chriſti portaret, declarat in Pſalmis Sp. Sanctus ex perſona Patris ad Filium, dicens*: Ante Luciferum genui te: Tu es Sacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech. *Qui ordo utique hic eſt, de Sacrificio illo veniens, & inde deſcendens; quod Melchiſedech Sacerdos Dei ſummi fuit, quod panem, & vinum obtulit, quod Abraham benedixit. Nam quis magis Sacerdos Dei ſummi, quam Dominus noſter Jeſus Chriſtus, qui Sacrificium Deo Patri obtulit, & obtulit hoc idem, quod Melchiſedech obtulerat, ideſt, panem, & vinum, ſuum ſcilicet Corpus, & Sanguinem? Et circa Abraham benedictio illa præcedens ad noſtrum populum pertinebat ...... Ut ergo in Geneſi per Melchiſedech Sacerdotem benedictio circa Abraham poſſet rite celebrari, præcedit ante imago ſacrificii Chriſti, in pane, & vino ſcilicet conſtituta, quam rem perficiens, & adimplens Dominus Panem, & Calicem vino mixtum obtulit, & qui eſt plenitudo, veritatem præfiguratæ imaginis adimplevit*. Ait quoque *S. Aug.* Lib. 16. *De Civit. Dei*, c. 22. in Oblatione Melchiſedech *primum apparuiſſe Sacrificium, quod nunc a Chriſtianis offertur Deo toto orbe terrarum*: impleríque illud, quod longe poſt factum, per Prophetam dicitur ad Chriſtum: *Tu es Sacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech*. Et Lib. 1. contra Adverſarium Legis, & Prophetarum, cap. 20. idem Oraculum Prophetæ Regis explicans: *Noverunt*, inquit, *qui legunt, quid protulerit Melchiſedech, quando benedixit Abraham: & ſi jam ſunt participes ejus, vident tale Sacrificium nunc offerri Deo toto orbe terrarum*.

Euchariſtia verum Sacrificium.

Idem probatur ex *Mal.* 1. 2. ubi Dominus ait: *Ab ortu Solis uſque ad occaſum, magnum eſt nomen meum in Gentibus, & in omni loco ſacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda: quia magnum eſt nomen meum in Gentibus*. De Sacrificio Crucis intelligi vaticinium illud non poteſt: ſiquidem Sacrificium, de quo loquitur Deus per Prophetam, non in uno dumtaxat, ſed in omni loco erat offerendum. Neque de Sacrificiis Hebræorum; ſiquidem in Gentibus offerendum prædicitur; *Quia magnum eſt nomen meum in Gentibus*. Neque de precibus, ac votis, ceteriſque Religionis officiis; quæ late ſumpto nomine Sacrificia nuncupantur: Primo quia Scriptura Sacra nomen Sacrificii non uſurpat abſolute ad Sacrificium late ſumptum ſignificandum; ſed cum adjuncto, ut *Sacrificium laudis*, *Sacrificium juſtitiæ*, *Hoſtiam vociferationis*. Secundo, cum ait Dominus, *Munus non ſuſcipiam de manu veſtra; in omni loco ſacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda*: Novum aliquod Sacrificium deſignat, quod ſucceſſurum ſit Judaicis: atque ſpiritualia Sacrificia fuiſſe etiam a Judæis frequentata, minime dubium eſt. Aliud autem non eſt in Novo Teſtamento Sacrificium externum, quod in omni loco a Solis ortu uſque ad occaſum Deo offeratur, præter Sacrificium Corporis, & Sanguinis Chriſti in Euchariſtia, quod & Chriſtus in ſuprema Cœna obtulit, & in ſui commemorationem ab Apoſtolis, & eorum Succeſſoribus fieri mandavit his verbis; *Hoc facite in meam commemorationem*. Ipſos Novi Teſtamenti conſtituens Sacerdotes; *Uti ſemper Catholica Eccleſia intellexit, & docuit: Hæc una oblatio eſt, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari poteſt*. Tertio Sacrificium a *Malachia* prædictum, viſibile eſt, quale hominum natura exigit; adeoque a ſpiritualibus Sacrificiis diſtinctum. De Sacrificio Euchariſtiæ illud *Malachiæ* Oraculum intellexerunt *S. Juſtinus* Martyr in Dialogo cum Tryphone, *S. Irenæus* Lib. 4. c. 32. *Euſebius Cæſarenſis* Lib. 1. Demonſtrationis Evangelicæ, c. 10. *S. Jo: Chryſoſt.* in Pſ. 95. *S. Auguſtini* Lib. 18. *de Civit. Dei*, c. 35. & *Theodoretus* in cap. 1. *Malachiæ*.

Luc. 22.
Conc. Trid.

Illa Agni Immaculati incruenta Oblatio, per Agni Paſchalis immolationem filiis Iſrael in Exodo præceptam figurata eſt: & vetus illa figura impleta eſt a Chriſto, cum 14. die primi Menſis ad veſperam ſeipſum ſub ſignis viſibilibus Patri obtulit, & Apoſtolis manducandum præbuit, jugiterque ſe eodem ritu offerendum, atque comedendum inſtituit in una domo, ideſt, in Eccleſia, in memoriam tranſitus ſui ex hoc Mundo ad Patrem, quando per ſui Sanguinis effuſionem nos redemit, eripuitque de poteſtate tenebrarum, & in Regnum ſuum tranſtulit.

Illud Sacrificium non obſcure innuit *S. Paulus* 1. ad *Cor.* 10. cum ait, Non poſſe eos, qui participatione Menſæ dæmoniorum polluti ſunt, Menſæ Domini participes fieri: per Menſam Altare utrobique intelligens, in quo utrobique Sacrificia offeruntur: in illa quidem idolothyta dæmoniis: in iſto vero Corpus, & Sanguis Chriſti Deo vero. *Calix benedictionis* (inquit) *cui benedicimus, nonne communicatio Sanguinis Domini eſt? Et panis, quem frangimus, nonne participatio Corporis Domini eſt?... Videte Iſrael ſecundum carnem. Nonne qui edunt hoſtias, participes ſunt Altaris? Quid ergo? Dico, quod Idolis immolatum ſit aliquid, aut quod Idolum ſit aliquid? Sed quæ immolant Gentes, dæmoniis immolant, & non Deo. Nolo autem vos ſocios fieri dæmoniorum. Non poteſtis Menſæ Domini participes eſſe, & Menſæ dæmoniorum*.

Patres, Concilia, & veteres Liturgiæ Euchariſtiam eſſe verum Sacrificium confirmant.

Catholicum iſtud dogma ſummo conſenſu confirmant Græci, Latinique Patres, Concilia, vetereſque Liturgiæ Chriſtianorum omnium Gentium: Græca *S. Baſilii*, *S. Jo: Chryſoſtomi*, necnon ea, quæ *S. Jacobi* nomen præfert, quam Trullana Synodus can. 32. laudavit, Armena, Chaldaica, ſive Syriaca Maronitarum, Romana, Ambroſiana, ſeu Mediolanenſis, Hiſpanica, quam ſecuti ſunt apud Hiſpanos, Chriſtiani Arabibus permiſti, ob id *Mozarabum* appellata, & Gallicana, quæ ante annos mille in uſu erat, cujus ritum exhibent tria antiqua Miſſalia a *Thomaſio*, & *D. Joanne Mabillonio* edita, ex quibus evidenter probatur hanc fuiſſe Eccleſiæ univerſæ fidem, quod Euchariſtia ſit verum, & proprie dictum Sacrificium. Unum hic proferre ſufficiat Miſſalis Gallicani veteris locum in Officio Cœnæ Domini, *In qua Dominus noſter Jeſus Chriſtus in novo Teſtamento ſacrificandi Ritum inſtituiſſe* memoratur, *dum panem, & vinum, quæ Melchiſedech in præfiguratione futuri Myſterii Sacerdos obtulerat; in Sacramentum ſui Corporis, & Sanguinis transformavit*.

His momentis adducta S. Synod. Tridentin. hos Canon. de Sacrificio Miſſæ condidit ſeſſ. 22.

Canone 1. *Si quis dixerit, in Miſſa non offerri Deo verum, & proprium Sacrificium, aut quod offerri non ſit aliud, quam nobis Chriſtum manducandum dari, Anathema ſit.*

Canone 2. *Si quis dixerit, illis verbis*, Hoc facite in meam commemorationem, *Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos Sacerdotes: aut non ordinaſſe, ut ipſi, aliique Sacerdotes offerrent Corpus, & Sanguinem ſuum; Anathema ſit.*

Euchariſtia verum Sacrificium.

Objiciunt Eccleſiæ Adverſarii, Sacrificium Crucis infinitæ, ac perennis virtutis eſſe, & Chriſtum una oblatione totius Mundi peccata expiaſſe, & homines Deo Patri perfecte reconciliaſſe, ut docet Apoſtolus ad Heb. 10. *Umbram enim*, inquit, *habens Lex futurorum bonorum, non ipſam imaginem rerum; per ſingulos annos eiſdem ipſis hoſtiis, quas offerunt indeſinenter, numquam poteſt accedentes perfectos facere: alioquin ceſſaſſent offerri: ideo quod nullam haberent ultra conſcientiam peccati cultores ſemel mundati: ſed in ipſis commemoratio peccatorum per ſingulos annos fit. Impoſſibile enim eſt ſanguine taurorum, & hircorum auferri peccata. Ideo ingrediens Mundum dicit: Hoſtiam, & oblationem noluiſti, corpus autem aptaſti mihi; Holocautomata pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi; Ecce venio: in capite Libri ſcriptum eſt de me, ut faciam, Deus, voluntatem tuam: aufert primum, ut ſequens ſtatuat. In qua voluntate ſanctificati ſumus per oblationem Corporis Jeſu Chriſti ſemel. Et omnis quidem Sacerdos præſto eſt quotidie miniſtrans, & eaſdem ſæpe offerens hoſtias, quæ numquam poſſunt auferre peccata: hic autem unam pro peccatis offerens hoſtiam, in ſempiternum ſedet in dextera Dei, de cetero expectans, donec ponantur inimici ejus ſcabellum pedum ejus. Una enim oblatione conſummavit in ſempiternum ſanctificatos*. Injuriam ergo faciunt Sacrificio Crucis, qui aliud Sacrificium proprie dictum in Eccleſia admittunt, & credunt, ſcilicet Sacrificium Euchariſtiæ.

Euchariſtiæ Sacrificium non derogat Sacrificio Crucis.

Reſp. Injuriam quidem fieri Sacrificio Crucis, ſi aliud *Sacrificium Redemptionis* præter illud admittatur, & credatur; quod ab illo virtutem omnem non habeat, & in quo alia victima offeratur, quaſi Sacrificium Crucis fuerit inſufficiens, aut per ſe non valeat ad omnium ſanctificationem. At nullam injuriam fieri Sacrificio Crucis, ſi aliud *Sacrificium Religionis* agnoſcatur, proprie quidem dictum, ſed tamen Sacrificii Crucis commemorativum, & ab illo ſola offerendi ratione diverſum, ab illo dependens, omnemque ſuam virtutem ex illo hauriens, ſive potius virtutem illius applicans ad noſtræ ſanctificationis conſummationem. Tale autem eſt Euchariſtiæ Sacrificium. *Deus* enim, *& Dominus noſter, etſi ſemel ſeipſum in Ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur, quia tamen per mortem Sacerdotium ejus extinguendum non erat; in Cœna noviſſima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ Sponſæ ſuæ Eccleſiæ viſibile, ſicut hominum natura exigit, relinquere Sacrificium, quo cruentum illud ſemel in cruce peragendum repræſentaretur, ejuſque memoria in fine ſæculi permaneret, atque illius ſalutaris virtus in remiſſionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; Sacerdotem ſecundum ordinem Melchiſedech ſe in æternum conſtitutum declarans, Corpus, & Sanguinem ſuum ſub ſpeciebus panis, & vini Deo Patri obtulit: & ſub earumdem rerum ſymbolis Apoſtolis, quos tunc Novi Teſtamenti Sacerdotes inſtituebat, ut ſumerent, tradidit: & eiſdem, eorumque Succeſſoribus in Sacerdotio, ut offerrent; præcepit, per hæc verba*, Hoc facite in meam commemorationem, *uti ſemper Catholica Eccleſia intellexit, & docuit*. Doctrina eſt Conc. Trid. ſeſſ. 22. cap. 1. Præterea, *Una, eademque eſt Hoſtia, idem nunc offerens Sacerdotum miniſterio, qui ſe ipſum tunc in Cruce obtulit, ſola offerendi ratione diverſa. Cujus quidem oblationis cruentæ fructus per hanc* incruentam *uberrime percipiuntur; tantum abeſt, ut illi per hanc quovis modo derogetur* (inquit eadem S. Synodus c. 2.) Non ergo cruenta, & incruenta Hoſtia, duæ ſunt Hoſtiæ, ſed una tantum: cujus Sacrificium poſtquam Dominus ita præcepit: *Hoc facite in meam commemorationem*, in Euchariſtia quotidie inſtauratur. Id egregie explicat *S. Jo: Chryſ.* Hom. 17. in Epiſt. ad Heb. *Offerimus quidem*, inquit, *ſed ejus mortem revocamus in memoriam: & ipſa una eſt, non multæ. Quomodo una eſt, non multæ? Quoniam ſemel fuit oblata, ſicut illata fuit in Sancta Sanctorum. Hoc eſt figura illius, & ipſa illius. Eumdem enim ſemper offerimus: non nunc quidem alium, ſed ſemper eum.*

Euchariſtia Sacrificium eſt religionis & commemorationis.

Euchariſtia verum Sacrificium.

Eadem Hoſtia in Altari offertur, quæ in Cruce.